

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶ

ՀԱՅԱՇԵՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
2017-2021 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳԻՐ

Մշակվել է՝ համայնքի ղեկավարին կից գործող ՀՀԶԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով խորհրդակցական մարմնի կողմից:

Ներկայացվել է՝ համայնքի ղեկավար Վաչագան Դավթյանի կողմից

Հաստատվել է՝ համայնքի ավագանու 20 ղեկսեմբերի 2016թ-ի թիվ 24_ որոշմամբ:
(նիստի ամսաթիվը)

Հացաշեն
2016

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի ղեկավարի ուղերձը	3
Համայնքի իրավիճակի բնութագրում, վերլուծություն և գնահատում	6
Համայնքի տեսլականի, ռազմավարության և ՀՀԶԾ-ի հիմնական նպատակների սահմանում	17
Համայնքի տարածքում նախատեսվող (շարունակվող) հանրապետական և մարզային, միջհամայնքային համագործակցության և այլ ծրագրերի ու միջոցառումների ներկայացում	18
Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի վերլուծում, գնահատում և կանխատեսում	20
Համայնքի ոլորտային ծրագրերի ցանկի կազմում և առաջնահերթությունների սահմանում, ֆինանսապես ապահովված ծրագրերի ձևակերպում և ամփոփում, լրացուցիչ ֆինանսական միջոցների հայթայթման հնարավորությունների ներկայացում	25
Եզրափակում	54

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ՈՒՂԵՐՁ

ՀՀ Արագածոտն մարզի Հացաշեն համայնքի 2017-2021 թթ. զարգացման հնգամյա ծրագիրը (այսուհետ՝ ՀՀԶԾ) մշակելիս հաշվի է առնվել, որ համաձայն 2015 թվականի դեկտեմբերի 6-ին փոփոխված ՀՀ Սահմանադրության 181-րդ հոդվածի, ՏԻՄ-

երը՝ համայնքի ավագանին և համայնքի ղեկավարը, ընտրվում են հինգ տարի ժամկետով, և 210-րդ հոդվածի, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը պետք է համապատասխանեցվի Սահմանադրությանը և ուժի մեջ մտնի 2017 թվականի հունվարի 1-ից: Հաշվի առնելով այդ պահանջները՝ մշակվել է համայնքի զարգացման ոչ թե քառամյա, այլ հնգամյա ծրագիր:

ՀՀԶԾ-ն մշակվել է՝ հիմք ընդունելով ներկայումս գործող «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված՝ ՏԻՄ-երի իրավասությունները, համայնքի ղեկավարի լիազորությունները նրա գործունեության բնագավառներում (ոլորտներում), ՀՀԶԾ-ի մշակման և կառավարման վերաբերյալ օրենքի 37-րդ, 38-րդ և 53-րդ հոդվածների դրույթները, ինչպես նաև ՀՖՄ ՀԿ փորձագետների կողմից մշակված և ՀՀ ՏԿԱԻՆ կողմից 2016 թվականին հավանության արժանացած՝ «Համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի մշակման և կառավարման մեթոդաբանությունը» (այսուհետ՝ Մեթոդաբանություն):

ՀՀԶԾ-ն մշակելիս առանձնացվել և հաշվի են առնվել մեթոդաբանական հետևյալ չափանիշները՝

- համայնքի ֆինանսական կարողությունը.
- համայնքի բնակչության թվաքանակը.
- համայնքում առկա ենթակառուցվածքներ և մատուցվող ծառայությունները.
- համայնքում առկա վտանգները (ռիսկերը):

Ելնելով այն իրողությունից, որ համայնքը փոքր է իր բնակչության թվաքանակով և ֆինանսական կարողություններով, համայնքի ՏԻՄ-երն ի վիճակի չեն իրականացնել օրենքով իրենց վերապահված լիազորություններն ամբողջ ծավալով և բոլոր ոլորտներում: Այդ պատճառով սույն ՀՀԶԾ-ի բովանդակությունը պայմանավորված է համայնքի ռեսուրսային (մարդկային, գույքային, ֆինանսատնտեսական, տեխնիկական և այլ) հնարավորություններով, համայնքային ծրագրերի իրականացման և ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների և ենթակառուցվածքների առկայությամբ: ՀՀԶԾ -ում հնարավորինս հաշվի են առնվել նաև համայնքում աղետի

բազմաբնույթ վտանգները (ռիսկերը), որոնց կառավարման համար նախատեսվել են որոշ գործողություններ ու միջոցառումներ:

ՀՀԶԾ-ն մշակելիս ուսումնասիրվել է նաև Հացաշեն համայնքի նախորդ քառամյա ժամանակաշրջանի զարգացման ծրագրերը, միտումները և դրանց շարունակականության հնարավորությունները:

Համայնքի 2017-21թթ. ՀՀԶԾ -ն մշակվել է՝ հիմք ընդունելով համայնքի ղեկավարի և ավագանու անդամների նախընտրական ծրագրերի դրույթները և նպատակ ունենալով հետևողականորեն բարեփոխումներ անցկացնելու ճանապարհով աստիճանաբար բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական պայմանները:

ՀՀԶԾ-ն դիտարկելով որպես համայնքի ռազմավարական պլանավորման և մասնակցային կառավարման կարևորագույն միջոց, համայնքի ղեկավարին կից գործող խորհրդակցական մարմինը՝ ՀՀԶԾ -ի կառավարման հանձնաժողովը, փաստաթուղթը մշակելիս, հատուկ ուշադրություն է դարձրել և ձգտել, որպեսզի այն հնարավորինս համահունչ լինի ՀՀ ռազմավարական, մարզային և տարածաշրջանային գործողության մեջ դրված զարգացման ծրագրերին՝ ակնկալելով ՀՀ պետական կառավարման մարմինների, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի կազմակերպությունների հետ լիակատար փոխըմբռնում ՀՀԶԾ -ում ներկայացված խնդիրների առնչությամբ և արդյունավետ համագործակցություն դրանց լուծման գործում:

ՀՀԶԾ-ի 1-ին բաժնում ներկայացվում է համայնքի սոցիալ-տնտեսական ընդհանուր և ոլորտային փաստացի իրավիճակի և համայնքի կողմից մատուցվող ծառայությունների բնութագրումը և վերլուծությունը՝ հաշվի առնելով ՀՀԶԾ -ի մշակման չափանիշների ազդեցությունը համայնքի ՏԻՄ-երի գործունեության ոլորտների կազմի վրա, համայնքում առկա սոցիալ-տնտեսական ենթակառուցվածքների ֆիզիկական վիճակի գնահատումը, դրանց շահագործման, պահպանման և նորոգման հետ կապված խնդիրները, ինչպես նաև դրանց զարգացման հնարավորությունների, կարողությունների ու ռեսուրսների վերլուծումը և գնահատումը: Համայնքի ընդհանուր և ոլորտային կարիքների գնահատման հիման վրա կազմվել է համայնքում առկա հիմնախնդիրների ցանկը՝ առանձնացնելով նրանք, որոնց լուծումը նպատակահարմար է ներառել սույն ՀՀԶԾ -ում՝ ելնելով համայնքի ռեսուրսային հնարավորություններից: Բաժնում ներառվել է նաև համայնքի ՈԻԹՀՎ-վերլուծությունը՝ հիմնվելով համայնքի իրավիճակի վերլուծության ու գնահատման արդյունքների վրա և ձևակերպելով համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերը, զարգացման ներքին ու արտաքին հիմնական հնարավորությունները, համայնքին սպառնացող հիմնական վտանգները:

ՀՀԶԾ-ն մշակելիս ուսումնասիրվել է նաև Աշտարակ համայնքի նախորդ քառամյա ժամանակաշրջանի զարգացման ծրագրերը, միտումները և դրանց շարունակականության հնարավորությունները:

ՀՀԶԾ-ի 2-րդ բաժնում սահմանվում են համայնքի երկարաժամկետ տեսլականը, ռազմավարությունը և սույն ՀՀԶԾ -ի հիմնական նպատակները:

ՀՀԶԾ-ի 3-րդ բաժնում ներկայացվում են պետության, միջազգային և տեղական դոնոր, քաղաքացիական հասարակության, մասնավոր հատվածի և այլ կազմակերպությունների կողմից համայնքում գալիք հինգ տարիների համար նախատեսվող (շարունակվող) հանրապետական, մարզային, տարածաշրջանային, միջհամայնքային համագործակցության և այլ ծրագրերը, գործողությունները և միջոցառումները:

ՀՀԶԾ-ի 4-րդ բաժնում ներկայացվում է համայնքի ֆինանսական վիճակի վերլուծությունը, գնահատումը և կանխատեսումը՝ ըստ համայնքի բյուջեի եկամտային ուղղությունների (սեփական եկամուտներ, պաշտոնական տրանսֆերտներ, փոխառու միջոցներ)՝ դիտարկելով նախորդ երկու և գալիք չորս տարիների եկամտային ցուցանիշները:

ՀՀԶԾ-ի 5-րդ բաժնում ներկայացվում է համայնքի զարգացման ոլորտային ծրագրերի ընտրությունը, դրանց առաջնահերթությունների սահմանումը՝ ելնելով համայնքի իրավիճակի գնահատման արդյունքներից, բացահայտված կարիքներից ու հիմնախնդիրներից, ենթակառուցվածքների վիճակից և ՀՀԶԾ -ի հիմնական նպատակներից: Բաժնում ձևակերպվել և ամփոփվել են ՀՀԶԾ -ում ներառվող ոլորտային ծրագրերը՝ օգտագործելով ծրագրերի կազմման օրինակելի ձևը, ինչպես նաև ներկայացնելով ծրագրերի ֆինանսավորման աղբյուրները (համայնքի բյուջե, ՀՀ պետական բյուջե, դոնոր կազմակերպություններ, այլ) և դրանց մոտավոր արժեքներն՝ ըստ գալիք հինգ տարիների:

ՀՀԶԾ-ի եզրափակումում ներկայացվում են համառոտ մոտեցումներ՝ ՀՀԶԾ -ի իրականացման, մշտադիտարկման (մոնիթորինգի), վերահսկման և գնահատման, տարեկան հաշվետվությունների կազմման և քննարկման, ՀՀԶԾ -ում փոփոխությունների և (կամ) լրացումների կատարման, քննարկման և հաստատման գործընթացների վերաբերյալ:

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐՈՒՄ
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ, ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ԱԿՆԱՐԿ

Հացաշեն գյուղը հիմնադրվել է 1920 թվականին: Գյուղի բնակիչները հիմնականում նախկին Մշեցիներ են ներգաղթած Արևմտյան Հայաստանից, գյուղում ապրում են նաև եզդիներ:

Գյուղը գտնվում է ծովի մակերևույթից 1690 մ բարձրության վրա: Գյուղի կլիման ձմռանը ցրտաշունչ է, ամռանը՝ զով: Գյուղում հաճախակի են չորային տարիները, որից հիմնականում տուժում են գյուղատնտեսական աշխատանքները:

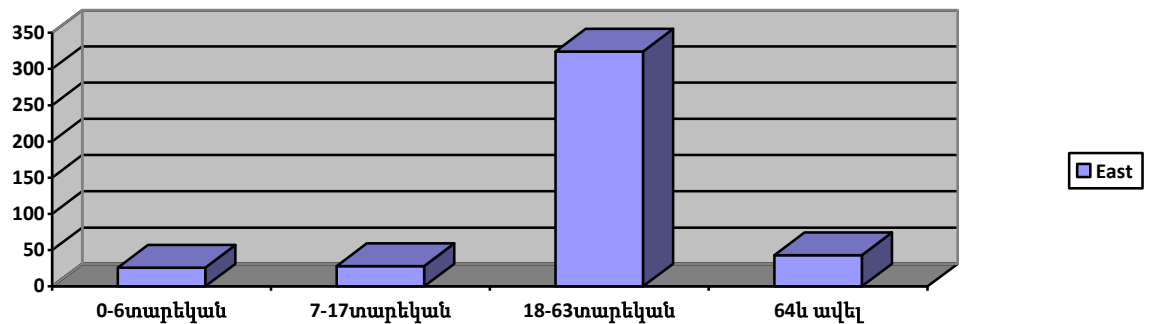
Համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 1696,4 հա, հեռավորությունը մայրաքաղաքից՝ 90 կմ, մարզկենտրոնից՝ 50 կմ, տարածաշրջանային կենտրոնից՝ 12 կմ: Համայնքն իր վարչական սահմաններով սահմանակից է Արագածոտնի մարզի Թաթուլ և Ցամաքասար գյուղական համայնքներին:

1.1 ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Աղյուսակ 1. Համայնքի առկա բնակչության տարիքային և սոցիալական կազմի ցուցանիշները (01.01.2016 թ. դրությամբ)

Հ/հ	Ցուցանիշները	ընդամենը	կին	տղամարդ
1	2	3	4	5
1.	Առկա բնակչության թիվը, այդ թվում՝	421	196	225
2.	Կենսաթոշակառուներ, այդ թվում՝	27		
3.	Տարիքային	27		
4.	Հաշմանդամներ, այդ թվում՝	3		
5.	Մանկուց հաշմանդամներ	2		
6.	Առկա տնային տնտեսությունների թիվը	106		
7.	Գործազուրկներ՝ չգրանցված	100		
8.	Ընտանեկան նպաստների պետական	11		
9.	Աշխատունակները	325		
10.	Զբաղվածները	225		

Բնակչության սեռատարիքային կազմը

1.2 ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ

2016թ. կայացած ՏԻՄ-երի ընտրությունների արդյունքում ընտրվել են համայնքի ավագանին՝ բաղկացած 5 անդամներից, և համայնքի ղեկավարը, որը կազմավորել է համայնքի աշխատակազմը՝ բաղկացած 5 աշխատակիցներից: Ստորև բերվում է համայնքի ղեկավարի և աշխատակազմի աշխատակիցների հաստիքացուցակը և պաշտոնային դրույքաչափերը՝

- համայնքի ղեկավար -	1 միավոր, 100,0 հազ. դրամ
- համայնքի աշխատակազմի քարտուղար -	1 միավոր, 85,0 հազ. դրամ
- առաջատար մասնագետ - հաշվապահ -	1 միավոր, 80,0 հազ. դրամ
- առաջատար մասնագետ – գանձապահ	1 միավոր 80,0 հազ. դրամ
Ընդամենը ամսական գումարը -	4,5միավոր, 345 հազ. դրամ

Համայնքային ենթակայությամբ գործում է Հացաշեն համայնքի մանկապարտեզ, որի աշխատակազմը բաղկացած է 2 աշխատակիցներից: Դրանց հաստիքացուցակը և պաշտոնային դրույքաչափերն են՝

- տնօրեն	0,75միավոր 60,0 հազ.դրամ
- Գեղ.մաս. վար.	0,5միավոր 40,0 հազ.դրամ
- հավաքարար.	0,5միավոր, 40,0 հազ. դրամ

Ընդամենը ամսական գումարը	1,75միավոր, 140.0 հազ. դրամ
--------------------------	-----------------------------

1.3 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Համայնքի սեփականություն համարվող գույքի ցանկը սահմանվել է ՀՀ կառավարության 14.03.1997թ. թիվ 51 որոշմամբ: Ներկայումս համայնքի սեփականություն համարվող գույքն ունի հետևյալ ցանկն ու վիճակը (աղյուսակ 1)՝

- Մշակույթի տան շենք, որում տեղակայված է նաև մանկապարտեզը համայնքի
- Գյուղապետարանի շենք, որն ունի վերանորոգման կարիք, որում տեղակայված է նաև բուժկետը
- Ոռոգման համակարգ
- ջրամատակարարման ներհամայնքային համակարգ՝ խմելու ջրի ջրատար
- ներհամայնքային նշանակության փողոցներ և ճանապարհներ, որոնք ունեն բարեկարգման և/կամ ասֆալտապատման կարիք,
- գերեզմանուն՝ 1 հատ
- Նախկին դպրոցի շենք, որն ունի վերակառուցման վերանորոգման շրջապատի բարեկարգման կարիք
- Փողոցային լուսավորության ցանց, որն ունի վերանորոգման կարիք

Աղյուսակ 2. Համայնքի սոցիալ-տնտեսական ենթակառուցվածքների վիճակի գնահատում

Հ/հ	Կառույցը	Հասցեն	Կառուցման տարեթիվը	Ծավալը	Ընդհանուր վիճակի գնահատականը	Նորոգման / վերականգնման / փոխարինման կարիքը	Այլ նշումներ
1.	Մշակույթի տան շենք, որում տեղակայված է նաև մանկապարտեզը	Գ.Հացաշեն	1946	380 քմ	լավ	-	
2.	Գյուղապետարանի շենք, որում տեղակայված է նաև բուժկետը	Գ.Հացաշեն	1946	220 քմ	բավարար	վերանորոգման	
3	Ոռոգման համակարգ	Գ.Հացաշեն	1986	5510մ	բավարար	-	
4	Խմելու ջրի ջրամատակարարման ներհամայնքային համակարգ	Գ.Հացաշեն	2013-2014թթ.	4,5 կմ	լավ	-	
5	Ներհամայնքային նշանակության ճանապարհներ	Գ.Հացաշեն		4,0 կմ	բավարար	-	
6	Ներհամայնքային փողոցներ	Գ.Հացաշեն		2,5 կմ	վատ	Բարեկարգման, ասֆալտապատման	
7	Գերեզմանատուն	Գ.Հացաշեն		1 հատ	բավարար		

1.4 ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՈՉ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- Համայնքում կան արտադրական 1 ձեռնարկություն՝
- Հացի արտադրամաս աշխատողների թիվը՝ 4,

Համայնքում չկան գործող ոչ կառավարական կազմակերպություններ (ՀԿ-ներ, հիմնադրամներ և այլն) և քաղաքական կուսակցությունների մասնաճյուղեր:

1.5 ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՈՄՈՒՆԱԼ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքը չունի գլխավոր հատակագիծ և քաղաքաշինական ծրագրային այլ փաստաթղթեր (գոտիավորման նախագիծ, ընթացիկ քաղաքաշինական քարտեզ, քաղաքաշինական կադաստր, քաղաքաշինական կանոնադրություն և այլն):

Համայնքի սեփականություն համարվող Չլականներից ինքնահոս եկող խմելու ջրատարի մի մասը մոտ 1կմ վերանորոգվել է 2014 թվականին <Վորլդ Վիժն - Հայաստան> կազմակերպության Թալինի տարածաշրջանային գրասենյակի համագործակցությամբ և համայնքի միջոցներով, սակայն ներկայումս ջրատարի որոշ հատվածներում կարիք կա ընթացիկ նորոգման: Համայնքի բնակչությունը խմելու ջուրը ստանում է բոլոր թաղամասերում տեղադրված ծորակներից: Խմելու ջրով ապահովված են նաև համայնքի դպրոցը, մշակույթի տունը և բուժկետը:

Համայնքն տնտեսական ջրով ապահովված չի, սակայն համայնքում կա ջրամբար մոտ 31հա և ջրատար 3կմ, որն ունի կապիտալ վերանորոգման կարիք:

Համայնքը չունի ջրահեռացման կենտրոնացված համակարգ:

2008-2009 թվականին Ցամաքասար գյուղից մինչև Հացաշեն գյուղ անցկացվել է գազատար: Համայնքի բնակչությունը օգտվում է կապույտ վառելիքից: Համայնքի գազաֆիկացման ներքին ցանցի երկարությունը կազմում մոտ 2 կմ:

Համայնքում աղբահանությունն իրականացվում է մասնակիորեն՝ ամիսը մեկ անգամ, համայնքի սուղ միջոցներով: Համայնքը չունի աղբատար մեքենա, առանձին հատկացված աղբավայր, որն իր բացասական ազդեցությունն է թողնում համայնքի մաքրության, գեղատեսիլ բնության վրա:

Համայնքում կան 1 գերեզմանատուն, որը ցանկապատված է մետաղյա ցանցով:

1.6 ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՈՉ ԲՆԱԿԵԼԻ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՄՊԱՍԱՐԿՈՒՄ

Համայնքում բազմաբնակարան բնակելի շենքեր չկան, իսկ բնակելի առանձնատների քանակը 45 է, որոնց ընդհանուր մակերեսը կազմում է մոտ 6615 քմ: Առանձնատների մեծ մասը վերանորոգման կարիք ունի, իսկ նորաբաժան ընտանիքների համար անհրաժեշտ են նոր առանձնատներ: Սակայն, բնակչության սոցիալական վատ պայմանների պատճառով առանձնատների վերանորոգման աշխատանքներ կատարվում են միայն խիստ անհրաժեշտության դեպքերում, իսկ նոր առանձնատներ համարյա չեն կառուցվել:

1.7 ՀՈՂՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

Համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 1696,46 հա, այդ թվում՝

- գյուղատնտեսական նշանակության հողեր – 1571,33հա,
- բնակելի ֆոնդի հողեր – 40,57հա,
- բնապահպանական նշանակության հողեր – 17.1 հա,

- ջրային ֆոնդերի հոդեր – 37,15 հա,
- արդյունաբերական նշանակության հոդեր – 12.08 հա,
- Ճանապարհների տակ հոդեր- 2.58 հա
- Այլ հոդեր- 16.0 հա

1991թ. հանրապետությունում իրականացված հողի սեփականաշնորհմանը մասնակցել են համայնքի բոլոր տնտեսությունները, սեփականաշնորհվել է 429,25 հա հող: Համայնքի սեփականաշնորհված հողերի մեկ հողաբաժնի չափը կազմել է 2,64 հա՝ վարելահող (տնամերձի հետ միասին):

Համայնքի սեփականություն համարվող վարելահողերը կազմում են 547,58 հա, գյուղապետարանի տրամադրության տակ մնացած 118,33 հա-ից 70,0 հա վարելահողերը վարձակալությամբ տրամադրվում է համայնքի բնակիչներին (1 տարով), 49 հա-ը չի մշակվում: Մոտ 997,2 հա արոտավայրերը անհատույց օգտագործում են համայնքի բնակիչները

1.8 ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում չկա գյուղատնտեսական նշանակության հողերի ոռոգման համակարգ, այդ պատճառով համայնքի բնակչությունը հողագործությունից մեծ եկամուտներ չի կարողանում ստանալ: Համայնքում ավելի զարգացած է անասնապահության ճյուղը:

2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, համայնքի խոշոր եղջերավոր անասունների քանակը կազմել է 288, այդ թվում կով՝ 170, իսկ մանր եղջերավոր անասունների քանակը՝ 670, այդ թվում ոչխար՝ 630, այծ՝ 40: Համայնքի գրեթե յուրաքանչյուր տնային տնտեսություն պահում է նաև որոշ քանակության թռչուններ, առավելապես՝ հավեր՝ հիմնականում սեփական կարիքների բավարարման համար: Համայնքի մի քանի տնային տնտեսություններ հաջողությամբ զբաղվում են նաև մեղվապահությամբ:

Համայնքում անասնապահությամբ, թռչնապահությամբ և մեղվապահությամբ զբաղվողներն արտադրում են կաթ, միս, բուրդ, ձու, մեղր:

Համայնքի բնակիչներն ունեն լուրջ խնդիրներ ու դժվարություններ արտադրված գյուղատնտեսական մթերքների իրացման հարցում,

1.9 ԲՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՇՐՋԱԿԱ ԲՆԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում աղբավայր չունենալը մեծապես վնասում է բնությանը: Համայնքի տնային տնտեսություններն իրենց արտադրած կենցաղային աղբն անթույլատրելիորեն թափում են այնտեղ, որտեղ հարմար են գտնում: Այդ ուղղությամբ պետք է լայն բացատրական աշխատանք կատարել բնակչության հետ՝ զերծ մնալու բնության և շրջակա միջավայրի աղտոտումից: Համայնքն իր ուժերով ի վիճակի չէ լուծելու աղբավայրի հարցը և աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների կազմակերպումը, այդ ուղղությամբ անհրաժեշտ է ծավալել միջհամայնքային համագործակցություն տարածաշրջանի այլ համայնքների հետ:

1.10 ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ, ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ներհամայնքային փողոցների և ճանապարհների ընդհանուր երկարությունը կազմում է 4.5կմ, որից մայրուղուց մինչև գյուղ 12 կմ-ոց ճանապարհը վերանորոգվել է 2009 թվականին պետության կողմից՝ կատարելով ասֆալտապատում: Մոտ 2 կմ կազմում են ներհամայնքային փողոցները, որոնք կարիք ունեն լուրջ վերանորոգման ու բարեկարգման: Ներհամայնքային ճանապարհները և փողոցները չունեն ջրահեռացման հեղեղատներ, արտաքին (գիշերային) լուսավորության համակարգ:

Համայնքի տարածքում տեղակայված են ճանապարհային երթևեկության նշաններ, համայնքում շահագործվում են 20 մարդատար և 4 բեռնատար մասնավոր ավտոմեքենա: Համայնքում կան նաև մասնավոր 6 տրակտոր, որից 1-ը թրթուրավոր են, իսկ 5-ը՝ անիվավոր:

Համայնքի տարածքում կան նաև 1 փոքր կամրջակ

ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Համայնքի տարածքում գործում են առևտրի 1 կետ, որոնք հիմնականում զբաղվում են սննդի որոշ տեսակների, ծխախոտի, ալկոհոլային խմիչքների և այլ ապրանքների վաճառքով: Առևտրի կետը հաշվառված է պետական հարկային մարմնում, ինչպես նաև եռամսյա կտրվածքով վճարում են համապատասխան տեղական տուրք համայնքի բյուջեին՝ գործունեության թույլտվության համար:

1.11 ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում գործում է հիմնական դպրոց, որտեղ սովորում են 21 աշակերտ: Համայնքից աստիճանական արտագաղթն իր բացասական ազդեցությունն է թողնում համայնքի դպրոցի աշակերտների թվի վրա, որը վերջին տարիներին անընդհատ նվազում է: Դպրոցում աշխատում են 15 աշխատող, որոնցից 13-ը մանկավարժ են: Դպրոցի շենքը վերանորոգված չի և ներկայումս ունի վերանորոգման կարիք: Ձմռանը դպրոցի շենքը ջեռուցվում է դիզ.վառելիքով, սակայն ցանկալի է մոտ ապագայում օգտագործել գազ: Դպրոցի շենքը ներկայումս կարիք ունի միայն ընթացիկ նորոգման, ներքին հարդարման, դռների և պատուհանների փոխարինման:

Համայնքում գործում է նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունը՝ մանկապարտեզը, որտեղ հաճախում են 21 երեխաներ և աշխատում են 2 աշխատողներ: Համայնքի մանկապարտեզը տեղակայված է մշակույթի տան շենքում, շենքը վերանորոգված է, այն ներկայումս լավ վիճակում է, ապահովված է ջրամատակարարմամբ, գույքով, երեխաներին անհրաժեշտ պարագաներով, խաղալիքներով: Այդ գործում մանկապարտեզին օգնում են նաև «Վորլդ Վիժն - Հայաստան» կազմակերպության Թալինի տարածաշրջանային գրասենյակը:

Մանկապարտեզը գործում է 5-ժամյա աշխատակարգով, երեխաներին տաք սնունդ չի տրվում, երեխաները մանկապարտեզում չեն քնում:

1.12 ՄՇԱԿՈՒՅԹ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

Ներկայումս մշակութային կյանքը համայնքում անբավարար վիճակում է:

Համայնքի գրադարանը տեղակայված է գյուղապետարանի շենքում ունի մոտ 1000 կտոր գիրք:

Մեկ ուրիշ գրադարան գործում է նաև համայնքի հիմնական դպրոցում՝ 2300 կտոր գրքային ֆոնդով: Այդ գրադարանի պայմանները նույնպես բավարար են:

1.13 ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ, ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱ, ՍՊՈՐՏ

Համայնքում գործում է բուժկետ 1 աշխատողով: Բուժկետը տեղակայված է համայնքի գյուղապետարանի շենքում, բարվոք վիճակում է, ապահովված է խմելու ջրի ջրամատակարարմամբ, առաջին բուժօգնության պարագաներով:

2013 թվականին համայնքի բյուջեի և «Վորլդ Վիժն - Հայաստան» կազմակերպության Թալինի տարածաշրջանային գրասենյակի համատեղ միջոցներով բուժկետը վերանորոգվել և կահավորվել է:

Համայնքի հիմնական դպրոցում գործում են մարզադահլիճը և խաղահրապարակը՝ ֆուտբոլի դաշտով, որոնցից, բացի դպրոցի աշակերտներից, օգտվում են նաև համայնքի երիտասարդները:

1.14 ՀԱՆԳՍՏԻ ԳՈՏԻՆԵՐ, ԶԲՈՍԱՅԳԻՆԵՐ, ԽԱՂԱՀՐԱՊԱՐԱԿՆԵՐ, ԲԱԿԱՅԻՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐ

Համայնքի մանկապարտեզի բակային տարածքում գործում է խաղահրապարակը, այն հիմնականում ծառայում է մանկապարտեզ հաճախող, ինչպես նաև այդ թաղամասում բնակվող երեխաներին: Այդ խաղահրապարակը վերանորոգվել և ցանկապատվել է նորից համայնքի և «Վորլդ Վիժն - Հայաստան» կազմակերպության Թալինի տարածաշրջանային գրասենյակի համատեղ ուժերով:

1.15 ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում կան 324 աշխատունակ մարդիկ, որոնցից աշխատանքով զբաղված են 225-ը, մնացած 100-ն աշխատանք չունեն, սակայն գրանցված չեն Թալինի տարածաշրջանային զբաղվածության կենտրոնում որպես գործազուրկներ, քանի որ համայնքի բնակիչները հիմնականում հողերի սեփականատերեր են և, ՀՀ օրենսդրության համաձայն, չեն կարող համարվել գործազուրկ:

Համայնքի մոտ 106 ընտանիքներից 15-ը հաշվառված են ընտանեկան նպաստի պետական համակարգում, որոնցից սոցիալապես անապահովության նպաստառուներ են գնահատվել 11 ընտանիքները (ընդհանուրի 10.4%-ը): Համայնքում բնակվում են նաև մոտ 3 հաշմանդամ և միակողմանի ծնողազուրկ 1 երեխա:

Համայնքի բնակիչներին շոշափելի սոցիալական ծառայություններ մատուցվում են հիմնականում Թալին տարածաշրջանային ՄՕՏԳ-ի, գյուղապետարանի և «Վորլդ Վիժն - Հայաստան» կազմակերպության Թալինի տարածաշրջանային գրասենյակի կողմից:

1.16 ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆԸ

Հատկապես վերջին 2-3 տարիների ընթացքում նկատվել է որոշակի դրական տեղաշարժ համայնքի ՏԻՄ-երի և բնակչության փոխհարաբերություններում, ՏԻՄ-երի գործունեությունը դարձել է համեմատաբար թափանցիկ և հրապարակային, որը զգալիորեն նպաստում է համայնքի բնակչության իրազեկվածությանը ՏԻՄ-երի ընդունած որոշումներին և կատարած աշխատանքներին: Մյուս կողմից, համայնքի բնակիչները սկսել են բավականին ակտիվորեն մասնակցել ՏԻՄ-երի կողմից կազմակերպված հասարակական հանրօգուտ աշխատանքներին ու միջոցառումներին: Համայնքի դպրոցում կամ գյուղապետարանում տարեկան 1-2 անգամ կազմակերպվում են հանրային լսումներ և քննարկումներ (մասնավորապես, համայնքի բյուջեի նախագծի, համայնքային ծրագրերի և այլնի շուրջ), տեղական և միջազգային տարբեր կազմակերպությունների կողմից անցկացվում են ուսուցման և վերապատրաստման դասընթացներ, սեմինարներ, որոնց հաճույքով մասնակցում են ինչպես համայնքի ՏԻՄ-երը (համայնքի ղեկավարը և ավագանու անդամները) և աշխատակազմի մասնագետները, այնպես էլ համայնքի որոշ ակտիվ բնակիչներ:

Համայնքի ավագանու կողմից առայժմ չի ընդունվել տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության կարգը, համայնքը չունի տեղեկատվության տարածման ժամանակակից միջոցներ (թերթ, համացանցային կայք, տեղական հեռուստատեսություն և այլն):

1.17 ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Համայնքում աղետների (բնածին և տեխնածին) ռիսկի կառավարման ոլորտը մինչև հիմա տարերային բնույթ է կրել, ներկայումս այն սաղմնային վիճակում է: Չնայած համայնքի ՏԻՄ-երի շահագրգռվածությանը և պատրաստակամությանը, նրանք առայժմ չունեն որևէ համագործակցություն աղետների ռիսկի նվազեցման մարզային համապատասխան

մարմինների հետ: Դա է պատճառը, որ համայնքում առայժմ չի իրականացվել տեղական մակարդակում խոցելիության և կարողությունների որևէ գնահատում, որի հիման վրա հնարավոր կլինեք պլանավորել ու իրականացնել համայնքին սպառնացող աղետների ռիսկի նվազեցման նպատակամետ գործողություններ ու միջոցառումներ:

1.18 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՄԻՋԱՎԱՅՐԸ

Համայնքի գործարար միջավայրը սահմանափակվում է համայնքում գործող արտադրական 1 ձեռնարկությամբ, որը զբաղվում է հացի արտադրությամբ, և առևտրի 1 մանր կետի գործունեությամբ, որոնց հետ ՏԻՄ-երը մշտապես պաշտպանում են լավ ու բարյացկամ հարաբերություններ: Սակայն, դրանով հանդերձ, մինևույն է, համայնքում բիզնեսի զարգացման վիճակն առանձնապես բարվոք համարել չի կարելի:

Ամփոփելով, համայնքի իրավիճակի բնութագրման և գնահատման ընդհանուր և ոլորտային հիմնական ցուցանիշները բերված են **աղյուսակ 2**-ում: Այդ ցուցանիշները երկու տեսակի են՝ համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը (միջավայրը) բնութագրող (ոչ ֆինանսական) և ֆինանսական ցուցանիշներ:

Հիմնվելով համայնքում տիրող փաստացի իրավիճակի ուսումնասիրության, վերլուծության և գնահատման արդյունքների վրա՝ կարելի է արձանագրել համայնքում ներկայում առկա **ընդհանուր և ոլորտային հիմնական հիմնախնդիրները**: Դրանք են՝

- համայնքը չունի գլխավոր հատակագիծ և քաղաքաշինական ծրագրային այլ փաստաթղթեր,
- համայնքը չունի ջրահեռացման կենտրոնացված համակարգ,
- համայնքը չունի աղբավայր և աղբատար մեքենա, աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ տնտեսական բազա և ֆինանսական հնարավորություններ,
- Համայնքում գտնվող Հայրենական մեծ պատերազմի զոհվածների հուշարձանը և նրա հարակից չօգտագործվող տարածքը կարիք ունի բարեկարգման կանաչապատման
- ներհամայնքային ճանապարհները և փողոցներն անբարեկարգ վիճակում են, չունեն արտաքին (գիշերային) լուսավորության համակարգ,
- համայնքը չունի գյուղատնտեսական հողերի ոռոգման համակարգ, որի պատճառով համայնքի գյուղատնտեսական նշանակության վարելահողերը չեն մշակվում ամբողջությամբ:
- համայնքի բնակիչներն ունեն լուրջ խնդիրներ ու դժվարություններ՝ արտադրված գյուղատնտեսական մթերքներն իրացնելու, մինչև շուկա հասցնելու հարցում,
- համայնքի դպրոցի շենքը կարիք ունի ընթացիկ նորոգման, ներքին հարդարման և դուռ-պատուհանների փոխարինման և գազաֆիկացման,
- համայնքի գյուղապետարանի, մանկապարտեզի, գրադարանի և դպրոցի շենքերը չունեն ջեռուցման համակարգեր, որի պատճառով այդ հիմնարկները ձմռանը ստիպված են իրենց շենքերը տաքացնել դիզ. վառելիքի միջոցով,

- համայնքից տարեցտարի արտագաղթն իր բացասական ազդեցությունն է թողնում համայնքի դպրոցի աշակերտների, որոնք վերջին տարիներին անընդհատ նվազում են՝ իր բոլոր բացասական հետևանքներով հանդերձ,
- համայնքի աշխատունակ բնակչության մոտ ¼-ը չունի մշտական աշխատանք, այդ պատճառով հաճախ բնակիչների մի որոշակի մասը մեկնում է արտագնա աշխատանքի այլ երկրներ, մեկնողներից ոչ բոլորն են վերադառնում համայնք:

Համայնքի հիմնախնդիրների ցանկը կարելի է շարունակել, սակայն, ակնհայտ է, որ քառամյա ժամանակահատվածում անհնար է լուծում տալ համայնքում առկա բոլոր հիմնախնդիրներին: Վերևում թվարկված հիմնախնդիրներից անհրաժեշտ է առանձնացնել նրանք, որոնց լուծումն, իրատեսականության տեսանկյունից, նպատակահարմար է ներառել համայնքի 2017-21թթ. ՀՀԶԾ-ում՝ ելնելով համայնքի ռեսուրսային հնարավորություններից և համայնքի հետագա զարգացման՝ ՏԻՄ-երի ընտրած ռազմավարությունից և սահմանած հիմնական նպատակներից:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐԸ

- Համայնքի համեմատաբար բարենպաստ կլիման,
- Համայնքում հիմնական դպրոցի և մանկապարտեզի գործելը
- Համայնքում հեռախոսակապի և հեռուստատեսության առկայությունը
- Խմելու ջրի ներհամայնքային համակարգի առկայությունը և համեմատաբար լավ վիճակը

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԸ

- Համայնքային կենտրոնի բացակայությունը
- Ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների անբարեկարգ վիճակը
- Համայնքում արտաքին (գիշերային) լուսավորության համակարգի բացակայությունը
- Զրահեռացման ներհամայնքային կենտրոնացված համակարգի բացակայությունը
- Համայնքի գյուղապետարանի, մանկապարտեզի, գրադարանի և դպրոցի շենքերում ջեռուցման համակարգերի բացակայությունը, դրանց գործարկման դժվարությունները ձմռան ընթացքում
- Համայնքում աղբահանության կազմակերպման ցածր մակարդակը
- Ոռոգման ներհամայնքային համակարգի բացակայությունը
- Միջհամայնքային հասարակական տրանսպորտի բացակայությունը՝ ապահովելու մշտական հաղորդակցություն մարզկենտրոնի, տարածաշրջանային կենտրոնի և Աշտարակ քաղաքի հետ
- Համայնքում արտադրված գյուղատնտեսական մթերքներն իրացնելու, մինչև շուկա հասցնելու բազմաբնույթ խնդիրների ու դժվարությունների առկայությունը
- Համայնքում աշխատատեղերի խիստ պակասը, գործազրկության բարձր մակարդակը

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- Տարածաշրջանի այլ համայնքների հետ միջհամայնքային համագործակցություն ծավալելու դեպքում հնարավոր կլինի լուծել ընդհանուր աղբավայր ունենալու և շահագործելու հարցը, բոլոր այդ համայնքներում պատշաճ մակարդակով կազմակերպել աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների մատուցումը
- Համայնքային կենտրոնի շենքի կառուցման դեպքում հնարավորություն կստեղծվի երիտասարդության հետ նպատակային աշխատանքների կազմակերպմանը և իրականացմանը, երեխաներին արտադպրոցական դաստիարակության խմբակներում ներգրավմանը

ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՄՊԱՌՆԱՑՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

- Ներհամայնքային փողոցներում և ճանապարհներում ջրահեռացման հեղեղատների բացակայության պատճառով դրանց վիճակի էլ ավելի վատթարացման վտանգը
- Աղբավայրի բացակայության պատճառով համայնքի տարածքում բնության ու շրջակա միջավայրի աղտոտման և վնասման վտանգը
- Համայնքում հողագործությամբ զբաղվելու անհեռանկարայնությունը վտանգում է գյուղատնտեսության այդ ճյուղի զարգացումը
- Համայնքի երիտասարդների արտագաղթը, արտերկրներ աշխատանքի մեկնելը և չվերադառնալը վտանգում է համայնքի կենսագործունեությունը, մասնավորապես՝ հիմնական դպրոցի հետագա լիարժեք գործունեությունը

2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԻ, ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀՀԶԾ-Ի ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՄԱՀՄԱՆՈՒՄ

Համայնքի տեսլականն է՝

Համայնքը դարձնել գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության և վերամշակման տարածաշրջանային կենտրոն, բարեկարգ ու մաքուր, բնակչության համար բավարար կենսապայմաններ ունեցող բնակավայր:

Համայնքի սահմանված տեսլականին հասնելու համար **համայնքի ռազմավարությունն է՝**

- համայնքում անասնապահության զարգացում և անասնապահական մթերքների արտադրության ծավալների աստիճանական մեծացում՝ անասնագլխաքանակի տարեցտարի ավելացման և անհրաժեշտ քանակությամբ անասնակերի ապահովման միջոցով,
- համայնքում կաթի, մսի հանձնման և վերամշակման արտադրամասի ստեղծում և գործարկում,
- համայնքի սեփականություն համարվող ենթակառուցվածքների պահպանում, շահագործում, նորոգում և զարգացում,
- ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների նորոգում և բարեկարգում, արտաքին լուսավորության համակարգի անցկացում
- համայնքի բնակչության սոցիալ – տնտեսական պայմանների բարելավում՝ նրանց մատուցվող հանրային ծառայությունների (ջրամատակարարում և ջրահեռացում, գազամատակարարում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, տրանսպորտ և կապ, նախադպրոցական և դպրոցական հանրակրթություն, մշակույթ և սպորտ, սոցիալական պաշտպանություն և այլն) շրջանակի աստիճանական ընդլայնման և որակի անշեղ բարձրացման միջոցով,
- տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության բարելավում՝ համայնքային կենտրոնի ստեղծման և մասնակցության ձևերի զարգացման միջոցով,

Համայնքի զարգացման 2017-2021թթ. հնգամյա ծրագրի **հիմնական նպատակներն են՝**

- տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության ակտիվացում և բարելավում՝ համայնքի ենթակառուցվածքների ընդլայնման և զարգացման միջոցով,
- Համայնքում գտնվող Հայրենական մեծ պատերազմի զոհվածների հուշարձանը և նրա հարակից չօգտագործվող տարածքը բարեկարգել, կառուցապատել կանաչապատել
- ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների վիճակի բարելավում և լուսավորում,
- համայնքում գյուղատնտեսության (հողագործության, անասնապահության, այգեգործության) զարգացում՝ տնամերձերի, վարելահողերի, արոտավայրերի նպատակային և արդյունավետ օգտագործման միջոցով,

- համայնքի նախադպրոցական կրթության և դաստիարակության պայմանների ընդլայնում (շենքային և գույքային, աշխատակարգի, երեխաների թվի ու սննդի առումներով),
- համայնքի բնակչության կենցաղային պայմանների բարելավում՝ առանձնատների գազաֆիկացման, խմելու և տնտեսական ջրի ջրամատակարարման ներհամայնքային համակարգերի նորոգման և ընդլայնման, աղբահանության ծառայության կազմակերպման ճանապարհով,
- համայնքի դպրոցական հանրակրթության պայմանների բարելավում՝ հիմնական դպրոցի շենքի վերանորոգման, ներքի հարդարման, դռների և պատուհանների փոխարինման և ջեռուցման միջոցով,
- համայնքի բնակչությանը հանրային ծառայությունների մատուցում ամբողջ տարվա ընթացքում՝ համայնքային հիմնական ենթակառուցվածքների (գյուղապետարան, մանկապարտեզ, գրադարան, բուժկետ) շենքերի ջեռուցումն ապահովելու միջոցով:

3. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ (ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ) ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՄԱՐԶԱՅԻՆ, ՄԻՋՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՈՒ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Համայնքում պետության կողմից ներդրումներ ապահովելու նպատակով, նախատեսվում է սերտ համագործակցություն ՀՀ Արագածոտնի մարզպետարանի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների հետ: Որպես պետական կառավարման մարմինների հետ համայնքի համագործակցության հիմնական ուղղություններ, 2017-21թթ. նախատեսվում են հետևյալ հանրապետական և մարզային ծրագրերն ու միջոցառումները՝

- համայնքում գյուղատնտեսության զարգացում՝ պարարտանյութերի, թունաքիմիկատի, սերմացուի, գյուղտեխնիկայի ձեռքբերման, գյուղացուն ձեռնտու պայմաններով (երկարաժամկետ, շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, առանց գրավի) գյուղատնտեսական վարկերի տրամադրման, գյուղատնտեսական աշխատանքների կազմակերպման, խորհրդատվության ու աջակցության և այլ ուղղություններով,
- համայնքային նոր կենտրոնի կառուցում և ջեռուցում, որի շահագործմամբ հնարավորություն կստեղծվի համայնքի բնակիչների մասնակցությունը տեղական ինքնակառավարմանը,
- համայնքի հիմնական դպրոցի շենքի ընթացիկ նորոգում, ներքին հարդարում, դռների և պատուհանների փոխարինում, ջեռուցում՝ բարելավելով դպրոցական հանրակրթության որակը և ավելացնելով դպրոցում սովորողների թիվը,
- համայնքի տնային տնտեսությունների գազաֆիկացում, գազամատակարարման ներհամայնքային համակարգի ստեղծում և շահագործում՝ եռակողմ

համագործակցության հրավիրելով և ներգրավելով նաև <Ռուսգազարդ - Հայաստան> ՓԲԸ-անը,

- մարզկենտրոն Աշտարակ, տարածաշրջանային կենտրոն Գյումրի և Արմավիր քաղաքի հետ մշտական հասարակական տրանսպորտային հաղորդակցության կազմակերպում և ապահովում՝ համագործակցության ներգրավելով մասնավոր տրանսպորտային կազմակերպությունների,
- առողջապահության և սոցիալական պաշտպանության ոլորտներում բնակչությանը հանրային ծառայությունների մատուցում՝ պետական պատվերի շրջանակներում,
- աղետների ռիսկի կառավարման ոլորտում համայնքի բնակչության լայն իրազեկում, համայնքի գործողությունների պլանի կազմում և իրականացում, կանխարգելիչ միջոցառումների կազմակերպում և իրականացում:

2017-21թթ. ընթացքում Հայաստանում ծրագրվող վարչատարածքային բարեփոխումների և/կամ միջհամայնքային համագործակցության շրջանակներում նախատեսվում են հետևյալ նպատակային ծրագրերը և միջոցառումները՝

- աղբավայրի կառուցում և շահագործում,
- աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների կազմակերպում և մատուցում,
- Թալին քաղաքի և մյուս բնակավայրերի միջև շուրջօրյա հասարակական տրանսպորտի ապահովում և շահագործում,
- այլ ծրագրեր և ծառայություններ:

2017-21թթ. ընթացքում կշարունակվեն համայնքի և ՀՀ Արագածոտնի մարզում գործունեություն ծավալող՝ միջազգային և տեղական դոնոր կազմակերպությունների, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի սուբյեկտների, այլ կազմակերպությունների և անհատների համագործակցության շրջանակներում նախատեսվող ներդրումային, դրամաշնորհային, տեխնիկական աջակցության, բարեգործական ծրագրերը և միջոցառումները: Մասնավորապես, նախատեսվում է շարունակել համայնքի սերտ համագործակցությունը <Վորլդ Վիժն - Հայաստան> կազմակերպության Թալինի տարածաշրջանային գրասենյակի հետ՝ նախադպրոցական և դպրոցական կրթության, առողջապահության, երեխաների սոցիալական պաշտպանության, մշակույթի և սպորտի, տեղական ժողովրդավարության և մասնակցության, մարդու իրավունքների, համայնքային զարգացման և այլ ոլորտներում:

4. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄ, ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄ

Վերլուծելով համայնքի 2015թ. փաստացի մուտքերի ուղղությունների տեսակարար կշիռներն ընդհանուր մուտքերի մեջ, տեսնում ենք, որ սեփական մուտքերի (հարկեր և տուրքեր, այլ եկամուտներ) տեսակարար կշիռն ընդհանուր մուտքերի մեջ կազմել է ընդամենը 24,2%, իսկ պաշտոնական դրամաշնորհների (պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ, պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)) տեսակարար կշիռն ընդհանուր մուտքերի մեջ կազմել է 75,8%: Սա նշանակում է, որ համայնքի բյուջեի մուտքերի ճնշող մեծամասնությունը ստացվում է ՀՀ պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաների ուղղությամբ, այսինքն համայնքի ֆինանսական անկախության (ինքնուրույնության) աստիճանն անչափ ցածր է և համայնքը մեծ կախվածության մեջ է գտնվում ՀՀ պետական բյուջեից:

Կատարելով համայնքի 2017-21թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումները՝ պետք է հաշվի առնել երկու հանգամանք: Առաջինը, նախորդ տարիներին համայնքի բյուջեում սեփական եկամուտների (հողի հարկ, գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար, համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ, այլ եկամուտներ) հավաքագրման աճ է արձանագրվել: Եվ երկրորդ, յուրաքանչյուր տարի որոշակի չափով աճել են նաև պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաները: Հաշվի առնելով այդ երկու հանգամանքները, համայնքի 2017-21թթ. բյուջեների ընդհանուր մուտքերը կանխատեսվել են՝ յուրաքանչյուր տարի միջին հաշվով մոտ 800.0 հազ. դրամ ընդհանուր աճով նախորդ տարվա ընդհանուր մուտքերի նկատմամբ (տե՛ս աղյուսակ 3):

Աղյուսակ 3. Համայնքի 2013-2014թթ. բյուջեների մուտքերի ցուցանիշները և 2015-2018թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը **հազար դրամ**

Հ/հ	Մուտքերի անվանումը	2015թ. փաստ.	2016թ. Հաստա.	2017թ. նախա	2018թ. կանխ	2019թ. կանխ.	2020թ. կանխ.	2021թ. կանխ.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՄՈՒՏՔԵՐ՝ ԸՆԴԱՄԵՆԸ (I+II+III)*	8452,8	8811,4	9007,8	9029,3	9065,0	9920,0	10800,0
I.	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ (1+2+3)*	8452,8	8811,4	9007,8	9029,3	9065,0	9920,0	10800,0
1.	ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ	1713,9	1667,3	1845,7	1854,3	1865,0	1970,0	2100
1.1	Գույքային հարկեր անշարժ գույքից	1332,4	1294,3	1294,3	1294,3	1300,0	1400,0	1500,0
	Գույքահարկ շենքերի և շինությունների համար	0.0	0	0	0.0	0	0	0
	Հողի հարկ	1332,4	1294,3	1294,3	1294,3	1300,0	1400,0	1500,0
1.2	Գույքային հարկեր այլ գույքից	363,5	355,0	551,4	560,0	565,0	570,0	600,0
	Գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար	363,5	355,0	551,4	560,0	565,0	570,0	600,0
1.3	Ապրանքների օգտագործման կամ գործունեության իրականացման թույլտվության վճարներ	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0
	Տեղական տուրքեր	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0
1.4	Ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից այլ պարտադիր վճարներ							
	Պետական տուրքեր							
1.5	Այլ հարկային եկամուտներ							

	Այլ հարկերից և պարտադիր վճարներից կատարվող մասհանումներ							
	Հողի հարկի և գույքահարկի գծով համայնքի բյուջե վճարումների բնագավառում բացահայտված հարկային օրենսդրության խախտումների համար հարկատուներից գանձվող տույժեր և տուգանքներ, որոնք չեն հաշվարկվում այդ հարկերի գումարների նկատմամբ							
2.	ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ	6388,9	6875,1	6794,1	6795,0	6800,0	7500,0	8200,0
2.1	Ընթացիկ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ							
2.2	Կապիտալ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ							
2.3	Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ	6388,9	6875,1	6794,1	6795,0	6800,0	7500,0	8200,0
ա)	Պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ	6270,7	6794,1	6794,1	6795,0	6800,0	7500,0	8200,0
բ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ							
գ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)	118,2	81,0					
դ)	ՀՀ այլ համայնքների բյուջեներից ընթացիկ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ							
2.4	Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ							
ա)	Պետական բյուջեից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)							
բ)	ՀՀ այլ համայնքներից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ							
3.	ԱՅԼ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ*	350,0	350,0	350,0	380,0	400,0	450,0	500,0
3.1	Տոկոսներ							
3.2	Շահաբաժիններ							
3.3	Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ	350,0	350,0	350,0	380,0	400,0	450,0	500,0
	Համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ	350,0	350,0	350,0	380,0	400,0	450,0	500,0
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետական սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ							
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետության և համայնքի սեփականությանը պատկանող հողամասերի կառուցապատման իրավունքի դիմաց գանձվող վարձավճարներ							
	Այլ գույքի վարձակալությունից մուտքեր							
3.4	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից, այդ թվում							
	Պետության կողմից ՏԻՄ-երին պատվիրակված լիազորությունների իրականացման ծախսերի ֆինանսավորման համար պետական բյուջեից ստացվող միջոցներ							
3.5	Վարչական գանձումներ							
	Տեղական վճարներ							
	Համայնքի վարչական տարածքում ինքնակամ							

	կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման համար վճարներ							
	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց տեղական տուրքի գանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (գանձվող) վճարներ							
3.6	Մուտքեր տույժերից, տուգանքներից							
	Վարչական իրավախախտումների համար ՏԻՄ-երի կողմից պատասխանատվության միջոցների կիրառումից եկամուտներ							
	Մուտքեր համայնքի բյուջեի նկատմամբ ստանձնած պայմանագրային պարտավորությունների չկատարման դիմաց գանձվող տույժերից							
3.7	Ընթացիկ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ							
3.8	Կապիտալ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ							
3.9	Այլ եկամուտներ*							
	Համայնքի գույքին պատճառած վնասների փոխհատուցումից մուտքեր							
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումներից մուտքեր							
	Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված՝ համայնքի բյուջեի մուտքագրման ենթակա այլ եկամուտներ							
II.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԻՐԱՑՈՒՄԻՑ ՄՈՒՏՔԵՐ (1+2+3+4)							
1.	Հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր							
	Անշարժ գույքի իրացումից մուտքեր							
	Շարժական գույքի իրացումից մուտքեր							
	Այլ հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր							
2.	Պաշարների իրացումից մուտքեր							
3.	Բարձրարժեք ակտիվների իրացումից մուտքեր							
4.	Չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր							
	Հողի իրացումից մուտքեր							
	Ոչ նյութական չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր							
III.	ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ՀԱՎԵԼՈՒՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՒՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՄ ՊԱԿԱՍՈՒՐԻ (ԴԵՖԻՑԻՏ) ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ (Ա+Բ)							
Ա.	ՆԵՐՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ (1+2)							
1.	ՓՈԽԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ							
1.1	Արժեթղթեր							
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր							
	-հիմնական գումարի մարում							
1.2	Վարկեր							
	-վարկերի ստացում							
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում							
1.3	Փոխատվություններ							
	-բյուջետային փոխատվությունների ստացում							
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում							
2.	ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
2.1	Բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ							

	մասնակցություն							
	-համայնքային սեփականության բաժնետոմսերի և կապիտալում համայնքի մասնակցության իրացումից մուտքեր							
	-իրավաբանական անձանց կանոնադրական կապիտալում պետական մասնակցության, պետական սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի (բացառությամբ հողերի), այդ թվում՝ անավարտ շինարարության օբյեկտների մասնավորեցումից առաջացած միջոցներից համայնքի բյուջե մասհանումից մուտքեր							
	-բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն ձեռքբերում							
2.2	Փոխատվություններ							
	-նախկինում տրամադրված փոխատվությունների դիմաց ստացվող մարումներից մուտքեր							
	-փոխատվությունների տրամադրում							
2.3	Համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդը							
2.4	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցների տրամադրում վարչական մաս							
2.5	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցներից վարչական մաս տրամադրված միջոցների վերադարձ ֆոնդային մաս							
2.6	Համայնքի բյուջեի հաշվում միջոցների մնացորդները հաշվետու ժամանակահատվածում որից՝ ծախսերի ֆինանսավորմանը չուղղված համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդի գումարը							
Բ.	ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՂՔՑՈՒՐՆԵՐ							
1.	ՓՈԽԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ							
1.1	Արժեթղթեր							
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր							
	-հիմնական գումարի մարում							
1.2	Վարկեր							
	-վարկերի ստացում							
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում							
1.3	Փոխատվություններ							
	-փոխատվությունների ստացում							
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում							

*) Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե հատկացվող գումարը չի մտնում բյուջետային ընդհանուր եկամուտների մեջ

Անհրաժեշտ է նաև նկատել, որ համայնքի բյուջեն չունի մեծ ծավալի մուտքեր ո՛չ համայնքի ոչ ֆինանսական ակտիվների (հող, գույք) իրացումից և ո՛չ էլ փոխառու միջոցներից (փոխատվություն, վարկ): Սա նշանակում է, որ համայնքն իր ֆոնդային բյուջեում կարող է նախատեսել կապիտալ ծախսեր ու ծրագրեր միայն՝ համայնքի վարչական բյուջեի ծախսերը նախատեսելուց հետո ընդհանուր մուտքերի մնացորդ գումարը վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդի միջոցով փոխանցելով համայնքի ֆոնդային բյուջե:

Համայնքի ղեկավարի և աշխատակազմի աշխատողների (4 միավոր) միայն աշխատավարձի տարեկան գումարը կազմում է 4140,0 հազ. դրամ = 485.0 հազ. դրամ x 12

ամիս, իսկ մանկապարտեզի աշխատողների (3 միավոր) աշխատավարձի տարեկան գումարը կազմում է 1680,0 հազ. դրամ $= 140.0$ հազ. դրամ $\times 12$ ամիս, երկուսը միասին՝ ընդամենը 5820.0 հազ. դրամ: Բացի այդ, եթե հաշվի առնենք նաև համայնքի աշխատակազմի և մանկապարտեզի պահպանման ծախսերն՝ ըստ տնտեսագիտական դասակարգման բոլոր ուղղությունների, ապա կստացվի, որ համայնքի աշխատակազմի և մանկապարտեզի պահպանման ընդհանուր ծախսերը կարող են տատանվել մոտ 7.000,0 – 8.000,0 հազ. դրամ գումարի սահմաններում: Սա էլ նշանակում է, որ համայնքի 2017-21թթ. տարեկան բյուջեներից (տե՛ս աղյուսակ 3) հնարավորություն կլինի կատարելու մոտ 1.0 մլն-ից-3.0 մլն դրամի ծախսեր կապիտալ աշխատանքներ կատարելու համար, եթե, իհարկե, պայմանականորեն ընդունենք, որ տվյալ տարվա վարչական բյուջեում, բացի համայնքի աշխատակազմի և մանկապարտեզի պահպանման ծախսերից, գործառական դասակարգման այլ ուղղություններով ընթացիկ ծախսեր չեն նախատեսվելու և չեն իրականացվելու: Իսկ եթե տվյալ տարվա վարչական բյուջեում նախատեսվեն և իրականացվեն այլ ընթացիկ ծախսեր ևս, ապա, բնականաբար, ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսերի և ծրագրերի համար նախատեսվող միջոցները կպակասեն համապատասխան չափով:

Այսպիսով, համայնքի տվյալ տարվա ֆոնդային բյուջեում կապիտալ ծախսերի չափն ուղղակիորեն կախված կլինի նրանից, թե որքան կկազմեն ընթացիկ ծախսերի ընդհանուր գումարն այդ տարվա վարչական բյուջեում և որքան գումար կմնա կապիտալ ծախսեր կատարելու համար:

**5. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՑԱՆԿԻ ԿԱԶՄՈՒՄ ԵՎ
ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ, ՖԻՆԱՆՍԱՊԵՍ
ԱՊԱՀՈՎՎԱԾ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՁԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ,
ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՅԹԱՅԹՄԱՆ
ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ**

Ելնելով համայնքի իրավիճակի վերլուծության և գնահատման արդյունքներից, համայնքում ներկայում արձանագրված հիմնախնդիրներից, համայնքի զարգացման՝ ՏԻՄ-երի կողմից ընտրված ռազմավարությունից և առաջիկա հինգ տարիների համար սահմանված հիմնական նպատակներից, որոշվել է առաջարկվող ծրագրերի ցանկը (աղյուսակ 4)՝ ընդգրկելու համայնքի 2017-21թթ. ՀՀԶԾ-ում:

Աղյուսակ 4 2017-21թթ. ՀՀԶԾ-ում ընդգրկելու համար առաջարկվող ծրագրերի ցանկը

Հ/հ	Ծրագրի անվանումը	Ծրագրի մոտավոր արժեքը (հազ. դրամ)
1.	Համայնքի աշխատակազմի պահպանում	27860.0
2	Հուշարձանի և հարակից տարածքի կառուցապատում կանաչապատում և խաղահրապարակի կառուցում	2800.0
3.	Զրամբարից գյուղ ռոտզման ջրագծի կառուցում 1500մ+ներքին ցանց	2700.0
4.	Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումներ	240.0
5.	Հին դպրոցի շենքի վերանորոգում	5000.0
6.	Խմելաջրի կարգավորիչ ջրամբարի կառուցում	14000.0
7.	Համայնքի աշխատակազմի համար տրանսպորտային միջոցի և համակարգչային սարքավորումների ձեռքբերում	1500.0
8.	Ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների նորոգում և բարեկարգում	500.0
9.	Դաշտամիջյան ճանապարհների վերանորոգում	500.0
10.	Ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների արտաքին լուսավորության համակարգի անցկացում	3500.0
11.	Գյուղապետարանի շենքի վերանորոգում	800.0

Առաջարկվող ծրագրերի առաջնահերթությունները որոշելու նպատակով, ՀՀԶԾ-ի կառավարման հանձնաժողովի կողմից սահմանվել են ծրագրերի գնահատման հետևյալ չափանիշները՝

- հանրության աջակցությունը,
- ազդեցությունը արտագաղթի կանխման վրա,
- համայնքի կարողությունների հզորացում,
- բնակչության սոցիալական պայմանների բարելավում:

Կիրառելով ծրագրերի առաջնահերթություններին որոշման մասնակցային կառավարման մեթոդը և օգտագործելով ծրագրերի գնահատման սահմանված չափանիշները՝ որոշվել են վերևում առաջարկված համայնքային ծրագրերի առաջնահերթությունները (աղյուսակ 4):

Աղյուսակ 5. Համայնքային ծրագրերի առաջնահերթությունների որոշումը

Հ/հ	Ծրագրի անվանումը	Ծրագրի մոտավոր ծեփը (հազ. դրամ)	Գնահատման չափանիշներ (0-10 բալ)					Ծրագրի առաջնահերթությունը
			Հանրության աջակցությունը	Ազդեցությունը արտագաղթի կանխման վրա	Համայնքի կարողությունների հզորացում	Բնակչության սոցիալական պայմանների բարելավում	Ընդամենը (բալ)	
1.	Համայնքի աշխատակազմի պահպանում	27860.0						9
2.	Հուշարձանի և հարակից տարածքի կառուցապատում կանաչապատում և խաղահրապարակի կառուցում	2800.0	X	8	X	X	8	1
3.	Ջրամբարից գյուղ ոռոգման ջրագծի կառուցում 1500մ+ներքին ցանց	2700.0	X	X	X	X	X	2
4.	Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումներ	60.0 (տարեկան)	X	X	X	X	X	8
5.	Համայնքի աշխատակազմի համար տրանսպորտային միջոցի և համակարգչային սարքավորումների ձեռքբերում	1500.0	X	X	X	X	X	10
6	Համայնքի հին դպրոցի շենքի վերանորոգում, հողատարածքի կանաչապատում	5000.0	X	X	X	X	X	3
6.	Խմելաջրի կարգավորիչ ջրամբարի կառուցում	14000.0	X	X	X	X	X	2
7.	Ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների նորոգում և բարեկարգում	500.0	8	4	7	8	27	5
8.	Դաշտամիջան ճանապարհների	500.0	7	3	4	4	18	6

	վերանորոգում							
9.	Ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների արտաքին լուսավորության համակարգի անցկացում	3500.0	7	5	7	8	27	4
10.	Գյուղապետարանի շենքի վերանորոգում	800.0	3	3	5	7	18	7

Համայնքի աշխատակազմի պահպանման ծրագրերը նախկին տարիներին մշտապես իրականացվել են և առաջիկայում ևս նույնությամբ իրականացվելու են, դրանք համարվում են համայնքի ամենաառաջնահերթ ծրագրերը և ձևակերպվելու է համայնքի տարեկան բյուջեների շրջանակում համապատասխան ծախսային նախահաշիվով, այդ պատճառով ՀՀԶԾ-ում դրանց առանձին ձևակերպման անհրաժեշտությունը չկա:

Համայնքի բնակչության արտագաղթը կանխելու վրա բարերար ազդեցություն կունենա Մեծ հայրենական պատերազմում զոհված հացաշենցիների հուշարձանի և նրա հարակից տարածքների կառուցապատումը կանաչապատումը և խաղահրապարակի կառուցումը:

Համայնքի սոցիալական աշխատողի պահպանման և բնակչությանը սոցիալական ծառայությունների մատուցման ծրագիրն իրականացվում է համայնքի գյուղապետարանի և <Վորլդ Վիժն - Հայաստան> կազմակերպության Թալինի տարածաշրջանային գրասենյակի համագործակցության շրջանակներում և բնակչությանը սոցիալական ծառայությունների մատուցման համար: Այս ծրագիրը ևս համայնքի առաջնահերթ ծրագրերից է, յուրաքանչյուր տարի կրկնվում է և ՀՀԶԾ-ում դրա առանձին ձևակերպման անհրաժեշտությունը չկա:

Արտակարգ իրավիճակների ու քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումների ծրագրերը համարվում են յուրաքանչյուր տարի կրկնվող, նույն կերպ իրականացվող, և ՀՀԶԾ-ում դրանց առանձին ձևակերպման անհրաժեշտությունը չկա:

Համայնքի աշխատակազմի համար տրանսպորտային միջոցի և համակարգչային սարքավորումների ձեռքբերման ծրագիրը համայնքի կարիքների համար անհրաժեշտ գույքի միանվագ գնման առաջնահերթ ծրագիր է, որի առանձին ձևակերպման անհրաժեշտությունը նորից չկա:

Ստորև ներկայացվում են ՀՀԶԾ-ում ներառվող ոլորտային մնացած ձևակերպումներն՝ ըստ ոլորտային ծրագրի օրինակելի ձևի:

Ծրագիր 2

Տնտեսական հարաբերություններ. քաղաքաշինություն

(Ոլորտի անվանումը)

Հուշարձանի և նրա հարակից տարածքի կառուցապատում բարեկարգում

(Ծրագրի անվանումը)

Հացաշեն համայնքի գյուղապետարան

(Ծրագրի հայտը ներկայացնող կազմակերպությունը, ստորաբաժանումը կամ խումբը)

Ծրագրի ընդհանուր արժեքը՝ 2800.0 հազար դրամ

Ծրագրի տեսակը կամ գնվող ապրանքը

☐ Օտոայությունների մատուցում ☐ Սպասարկում ☐ Ընթացիկ աշխատանքներ
☐ Վերանորոգում ☐ Վերականգնում ☐ Ընդլայնում ☐ Փոխարինում ☐ Նորը ☐ Այլ

Ծրագրի հիմնավորումը

Համայնքում Մեծ հայրենական պատերազմի զոհվածների համար կանգնեցված հուշարձանը և նրա հարակից տարածքը ամբողջությամբ գտնվում է անմխիթար վիճակում, որի կառուցապատումը, կանաչապատումն ու բարեկարգումը կնպաստի համայնքի բնակիչների հանգստի և մշակութային մակարդակի բարձրացմանը, կիթանի արտագաղթի նվազմանը և կմեծացնի կապվածությունը սեփական համայնքի հետ:

Ծրագրի նպատակները

- Ընդլայնել համայնքի բնակչության հանգստի և մշակութային կյանքի պայմանները՝
- Համայնքի տարեցների համար ստեղծել բարենպաստ պայմաններ միմյանց հետ շփվելու

Ծրագրի իրականացման ժամանակացույցը

Հ / հ	Ծրագրի իրականացման քայլերը / գործողությունները	2017-2021թթ., ամիսներ																
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5
1	Պատվիրել և պատրաստել աշխատանքների նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը																	
2	Կազմակերպել մրցույթ շինարարական աշխատանք կատարողներ ներգրավելու համար																	
3	Շինարարական աշխատանքներ և վերահսկողություն																	
4	Աշխատանքների հանձնում ընդունում																	

Ծրագրի բյուջեն

ա/ ծրագրի եկամուտները

Հ/հ	Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրները	Կանխատեսվող ժամանակահատվածը					
		2017	2018	2019	2020	2021	Ընդամենը
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾՐԱԳՐԻ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ	2000.0	800.0				2800.0
1.	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ	2000.0	800.0				2800.0
	- Վարչական բյուջե						
	- Ֆոնդային բյուջե	2000.0	800.0				2800.0
2.	Արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
	- Այլ պետությունների համայնքներից						
	- Միջազգային կազմակերպություններից						
3.	Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
	- Պետական բյուջեից սուբսիդիաներ						
	- Պետական բյուջեից նպատակային հատկացումներ						
	- ՀՀ այլ համայնքներից պաշտոն. դրամաշնորհներ						
4.	Պետական բյուջեից վարկ						
5.	Առևտրային բանկից վարկ						
6.	Համայնքային արժեթղթերի թողարկումից						
7.	Մասնավոր (բիզնես) հատվածի ներդրումներ						
8.	Բնակչության ներդրումներ						
9.	Այլ						

բ/ ծրագրի ծախսերն՝ ըստ ծախսերի գործառական դասակարգման

Հ/հ	Ծրագրի ծախսերը	Կանխատեսվող ժամանակահատվածը					
		2017	2018	2019	2020	2021	Ընդամենը
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾՐԱԳՐԻ ԾԱԽՍԵՐ (Ա+Բ)						
Ա.	ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԾԱԽՍԵՐ						
1.	Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ						
2.	Պաշտպանություն						
3.	Հասարակական կարգ, անվտանգություն և դատական գործունեություն						
4.	Տնտեսական հարաբերություններ						
5.	Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն						
6.	Բնակարանային շինարարություն և կոմունալ տնտեսություն						
7.	Առողջապահություն						
8.	Հանգիստ, մշակույթ և կրոն						
9.	Կրթություն						
10.	Սոցիալական պաշտպանություն						
11.	Հիմն. բաժիններին չդասվող պահուստային ֆոնդեր						
Բ.	ՖՈՆԴԱՅԻՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԾԱԽՍԵՐ	2000.0	800.0				2800.0
1.	Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ						
2.	Պաշտպանություն						
3.	Հասարակական կարգ, անվտանգություն և դատական գործունեություն						

4.	Տնտեսական հարաբերություններ						
5.	Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն						
6.	Բնակարանային շինարարություն և կոմունալ տնտեսություն						
7.	Առողջապահություն						
8.	Հանգիստ, մշակույթ և կրոն	2000.0	800.0				2800.0
9.	Կրթություն						
10.	Սոցիալական պաշտպանություն						
11.	Հիմն. բաժիններին չդասվող պահուստային ֆոնդեր						

գ/ ծրագրի ծախսերն՝ ըստ ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման

Հ/հ	Ծրագրի ծախսերը	Կանխատեսվող Ժամանակահատվածը					
		2017	2018	2019	2020	2021	Ընդամենը
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾՐԱԳՐԻ ԾԱԽՍԵՐ (Ա+Բ), այդ թվում՝	2000.0	800.0				2800.0
Ա.	ԸՆԹԱՑԻԿ ԾԱԽՍԵՐ, այդ թվում՝						
1.1	Աշխատանքի վարձատրություն, որից						
	- Աշխատավարձեր և հավելավճարներ						
1.2	Ծառայությունների և ապրանքների ձեռքբերում, որից						
	- Գործառն. և բանկային ծառայությունների ծախսեր						
	- Էներգետիկ ծառայություններ						
	- Կոմունալ ծառայություններ						
	- Կապի ծառայություններ						
	- Ապահովագրական ծախսեր						
	- Գույքի և սարքավորումների վարձակալություն						
	- Ներքին գործուղումներ						
	- Արտասահմանյան գործուղումների գծով ծախսեր						
	- Այլ տրանսպորտային ծախսեր						
	- Վարչական ծառայություններ						
	- Համակարգչային ծառայություններ						
	- Աշխատակազմի մասնագ. զարգ. ծառայություններ						
	- Տեղեկատվական ծառայություններ						
	- Կառավարչական ծառայություններ						
	- Կենցաղային և հանրային սննդի ծառայություններ						
	- Ներկայացուցչական ծախսեր						
	- Ընդհանուր բնույթի այլ ծառայություններ						
	- Մասնագիտական այլ ծառայություններ						
	- Շենքերի և կառ.-ի ընթացիկ նորոգում և պահպանում						
	- Մեքեն. և սարք.-ի ընթացիկ նորոգում և պահպանում						
	- Գրասենյակային նյութեր և հագուստ						
	- Գյուղատնտեսական ապրանքներ						
	- Վերապատրաստման և ուսուցման նյութեր						
	- Տրանսպորտային նյութեր						
	- Շրջակա միջավայրի պահպ.-ան և զիտական նյութեր						
	- Առողջապահական և լաբորատոր նյութեր						
	- Կենցաղային և հանրային սննդի նյութեր						
	- Հատուկ նպատակային այլ նյութեր						
1.3	Տոկոսավճարներ						
1.4	Սուբսիդիաներ, այդ թվում						
	- Սուբսիդիաներ պետական (համայնքային) կազմ.-ին						

	- Սուբսիդիաներ ոչ պետական (ոչ համայնքային) կազմակերպություններին						
1.5	Դրամաշնորհներ , այդ թվում						
	- Ընթացիկ դրամաշնորհներ						
	- Կապիտալ դրամաշնորհներ						
1.6	Սոցիալական նպաստներ և կենսաթոշակներ						
	- Սոցիալական ապահովության նպաստներ						
	- Սոցիալական օգնության նպաստներ						
	- Կենսաթոշակներ						
1.7	Այլ ծախսեր						
	- Նվիրատվություններ ոչ կառավարական (հասարակական) կազմակերպություններին						
	- Այլ ծախսեր						
	- Պահուստային միջոցներ						
Բ.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԾԱԽՍԵՐ, այդ թվում՝	2000.0	800.0				2800.0
1.1	Հիմնական միջոցներ , այդ թվում						
	Շենքեր և շինություններ, որից						
	- Շենքեր և շինությունների ձեռքբերում						
	- Շենքեր և շինությունների կառուցում						
	- Շենքեր և շինությունների կապիտալ վերանորոգում						
	Մեքենաներ և սարքավորումներ, որից						
	- Տրանսպորտային սարքավորումներ						
	- Վարչական սարքավորումներ						
	- Այլ մեքենաներ և սարքավորումներ						
	Այլ հիմնական միջոցներ						
1.2	Պաշարներ						
1.3	Բարձրարժեք ակտիվներ						
1.4	Զարտադրված ակտիվներ , այդ թվում						
	- հող						
	- այլ չարտադրված ակտիվներ	2000.0	800.0				2800.0

Ծրագիր 3

Տնտեսական հարաբերություններ. Զրամատակարարում

(Ոլորտի անվանումը)

Զրամբարից գյուղ ոռոգման ջրագծի կառուցում 1500մ+ներքին ցանց

(Ծրագրի անվանումը)

Համայնքի գյուղապետարան

(Ծրագրի հայտը ներկայացնող կազմակերպությունը, ստորաբաժանումը կամ խումբը)

Ծրագրի ընդհանուր արժեքը՝ 2700.0 հազար դրամ

Ծրագրի տեսակը կամ գնվող ապրանքը

☐ Ծառայությունների մատուցում
 ☐ Սպասարկում
 ☐ Ընթացիկ աշխատանքներ
 ☐ Գույքի ձեռքբերում
 ☐ Վերանորոգում
 ☐ Վերականգնում
 ☐ Ընդլայնում
 ☐ Փոխարինում
 ☐ Նորը
 ☐ Այլ

Ծրագրի հիմնավորումը

Համայնքում ոռոգման ցանցի անցկացումը հնարավորություն կտա խնայելու խմելաջուրը, ոռոգել տնամերձ հողամասերը, ինչպես նաև զբաղվել բանջարաբուստանային կուլտուրաների մշակմամբ

Ծրագրի նպատակները

Բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական մակարդակը:

Ծրագրի խնդիրները

1. Գտնել դոնոր կազմակերպություններ ծրագրին աջակցելու համար:
2. Պատվիրել և նախապատրաստել նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը:
3. Կազմակերպել մրցույթ շինարարական աշխատանքներ կատարողներ ընդգրկելու համար:
4. Փորձարկել ոռոգման համակարգերի աշխատանքը և հանձնել շահագործման:

Ծրագրի իրականացման ժամանակացույցը

Հ/հ	Ծրագրի իրականացման քայլերը / գործողությունները	2017թ., Ամիսներ											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Գտնել դոնոր կազմակերպություններ ծրագրին աջակցելու համար												
2.	Պատվիրել և նախապատրաստել նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը												

Հ/հ	Ծրագրի իրականացման քայլերը / գործողությունները	2018թ., Ամիսներ											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Կազմակերպել մրցույթ շինարարական աշխատանքներ կատարողներ ընդգրկելու համար:												
2	Շինարարական աշխատանքներ												
3	Փորձարկել ոռոգման համակարգերի աշխատանքը և հանձնել շահագործման:												

Ծրագրի բյուջեն

ա/ ծրագրի եկամուտները

Հ/հ	Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրները	Կանխատեսվող ժամանակահատվածը					
		2017	2018	2019	2020	2021	Ընդամենը
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾՐԱԳՐԻ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ	500.0	2200				2700.0
1.	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ						
	- Վարչական բյուջե						
	- Ֆոնդային բյուջե	500.0	800.0				1300.0
2.	Արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
	- Այլ պետությունների համայնքներից						

	- Միջազգային կազմակերպություններից						
3.	Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
	- Պետական բյուջեից սուբսիդիաներ						
	- Պետական բյուջեից նպատակային հատկացումներ						
	- ՀՀ այլ համայնքներից պաշտոն. դրամաշնորհներ						
4.	Պետական բյուջեից վարկ						
5.	Առևտրային բանկից վարկ						
6.	Համայնքային արժեթղթերի թողարկումից						
7.	Մասնավոր (բիզնես) հատվածի ներդրումներ		1400.0				1.400
8.	Բնակչության ներդրումներ						
9.	Այլ						

բ/ ծրագրի ծախսերն՝ ըստ ծախսերի գործառական դասակարգման

Հ/հ	Ծրագրի ծախսերը	Կանխատեսվող ժամանակահատվածը					
		2017	2018	2019	2020	2021	Ընդամենը
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾՐԱԳՐԻ ԾԱԽՍԵՐ (Ա+Բ)	500.0	2200.0				2700.0
Ա.	ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԾԱԽՍԵՐ						
1.	Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ						
2.	Պաշտպանություն						
3.	Հասարակական կարգ, անվտանգություն և դատական գործունեություն						
4.	Տնտեսական հարաբերություններ						
5.	Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն						
6.	Բնակարանային շինարարություն և կոմունալ տնտեսություն						
7.	Առողջապահություն						
8.	Հանգիստ, մշակույթ և կրոն						
9.	Կրթություն						
10.	Սոցիալական պաշտպանություն						
11.	Հիմն. բաժիններին չդասվող պահուստային ֆոնդեր						
Բ.	ՖՈՆԴԱՅԻՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԾԱԽՍԵՐ						
1.	Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ						
2.	Պաշտպանություն						
3.	Հասարակական կարգ, անվտանգություն և դատական գործունեություն						
4.	Տնտեսական հարաբերություններ	500.0	2200.0				2700.0
5.	Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն						
6.	Բնակարանային շինարարություն և կոմունալ տնտեսություն						
7.	Առողջապահություն						
8.	Հանգիստ, մշակույթ և կրոն						
9.	Կրթություն						
10.	Սոցիալական պաշտպանություն						
11.	Հիմն. բաժիններին չդասվող պահուստային ֆոնդեր						

գ/ ծրագրի ծախսերն՝ ըստ ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման

Հ/հ	Ծրագրի ծախսերը	Կանխատեսվող ժամանակահատվածը					
		2017	2018	2019	2020	2021	Ընդամենը
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾՐԱԳՐԻ ԾԱԽՍԵՐ (Ա+Բ), այդ թվում՝	500.0	2200.0				2700.0

Ա.	ԸՆԹԱՑԻՎ ԾԱԽՍԵՐ, այդ թվում՝						
1.1	Աշխատանքի վարձատրություն, որից						
	- Աշխատավարձեր և հավելավճարներ						
1.2	Ծառայությունների և ապրանքների ձեռքբերում, որից						
	- Գործառն. և բանկային ծառայությունների ծախսեր						
	- Էներգետիկ ծառայություններ						
	- Կոմունալ ծառայություններ						
	- Կապի ծառայություններ						
	- Ապահովագրական ծախսեր						
	- Գույքի և սարքավորումների վարձակալություն						
	- Ներքին գործուղումներ						
	- Արտասահմանյան գործուղումների գծով ծախսեր						
	- Այլ տրանսպորտային ծախսեր						
	- Վարչական ծառայություններ						
	- Համակարգչային ծառայություններ						
	- Աշխատակազմի մասնագ. զարգ. ծառայություններ						
	- Տեղեկատվական ծառայություններ						
	- Կառավարչական ծառայություններ						
	- Կենցաղային և հանրային սննդի ծառայություններ						
	- Ներկայացուցչական ծախսեր						
	- Ընդհանուր բնույթի այլ ծառայություններ						
	- Մասնագիտական այլ ծառայություններ						
	- Շենքերի և կառ.-ի ընթացիկ նորոգում և պահպանում						
	- Մեքեն. և սարք.-ի ընթացիկ նորոգում և պահպանում						
	- Գրասենյակային նյութեր և հագուստ						
	- Գյուղատնտեսական ապրանքներ						
	- Վերապատրաստման և ուսուցման նյութեր						
	- Տրանսպորտային նյութեր						
	- Շրջակա միջավայրի պահպ.-ան և զիտական նյութեր						
	- Առողջապահական և լաբորատոր նյութեր						
	- Կենցաղային և հանրային սննդի նյութեր						
	- Հատուկ նպատակային այլ նյութեր						
1.3	Տոկոսավճարներ						
1.4	Սուբսիդիաներ, այդ թվում						
	- Սուբսիդիաներ պետական (համայնքային) կազմ.-ին						
	- Սուբսիդիաներ ոչ պետական (ոչ համայնքային) կազմակերպություններին						
1.5	Դրամաշնորհներ, այդ թվում						
	- Ընթացիկ դրամաշնորհներ						
	- Կապիտալ դրամաշնորհներ						
1.6	Սոցիալական նպաստներ և կենսաթոշակներ						
	- Սոցիալական ապահովության նպաստներ						
	- Սոցիալական օգնության նպաստներ						
	- Կենսաթոշակներ						
1.7	Այլ ծախսեր						
	- Նվիրատվություններ ոչ կառավարական (հասարակական) կազմակերպություններին						
	- Այլ ծախսեր						
	- Պահուստային միջոցներ						
Բ.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՎՏԻՎՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԾԱԽՍԵՐ, այդ թվում՝	500.0	2200.0				2700.0
1.1	Հիմնական միջոցներ, այդ թվում						
	Շենքեր և շինություններ, որից						

	- Շենքեր և շինությունների ձեռքբերում						
	- Շենքեր և շինությունների կառուցում						
	- Շենքեր և շինությունների կապիտալ վերանորոգում	500.0	2200.0				2700.0
	Մեքենաներ և սարքավորումներ, որից						
	- Տրանսպորտային սարքավորումներ						
	- Վարչական սարքավորումներ						
	- Այլ մեքենաներ և սարքավորումներ						
	Այլ հիմնական միջոցներ						
1.2	Պաշարներ						
1.3	Բարձրարժեք ակտիվներ						
1.4	Չարտադրված ակտիվներ, այդ թվում						
	- հող						
	- այլ չարտադրված ակտիվներ						

Ծրագիր 9

Տնտեսական հարաբերություններ. Ճանապարհային տնտեսություն

(Ոլորտի անվանումը)

Ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների նորոգում և բարեկարգում

(Ծրագրի անվանումը)

Հացաշեն համայնքի գյուղապետարան

(Ծրագրի հայտը ներկայացնող կազմակերպությունը, ստորաբաժանումը կամ խումբը)

Ծրագրի ընդհանուր արժեքը՝ 500.0 հազար դրամ

Ծրագրի տեսակը կամ գնվող ապրանքը

☐ Օառայությունների մատուցում ☐ Սպասարկում ☐ Ընթացիկ աշխատանքներ
☐ Վերանորոգում ☐ Վերականգնում ☐ Ընդլայնում ☐ Փոխարինում ☐ Նորը ☐ Այլ

Ծրագրի հիմնավորումը

Ներհամայնքային փողոցների ընդհանուր երկարությունը կազմում է 2 կմ, , որոնք կարիք ունեն լուրջ վերանորոգման ու բարեկարգման:

Համայնքում շահագործվում են 20 մարդատար և 4 բեռնատար մասնավոր ավտոմեքենաներ, որոնք մշտապես երթևեկում են ներհամայնքային անբարեկարգ փողոցներով, ժամանակի ընթացքում շարքից դուրս են գալիս և դառնում շահագործման համար ոչ պիտանի: Անբարեկարգ փողոցները ստեղծում են լրացուցիչ դժվարություններ ու անհարմարություններ նաև հետիոտների համար:

Ծրագրի նպատակները

Ներհամայնքային կենտրոնական փողոցները բերել բարեկարգ վիճակի՝ վերացնելով փողոցների ջրափոսերը և դրանք դարձնելով անցանելի ու հարմարավետ հետիոտների և տրանսպորտային միջոցների երթևեկության համար տարվա բոլոր եղանակներին:

Ծրագրի խնդիրները

1. Ներհամայնքային փողոցների 2 կմ-ոց հատվածի հողային, խճապատման և բարեկարգման աշխատանքների իրականացումը նախատեսել 2017-2021թթ. ընթացքում: Յուրաքանչյուր տարում վերանորոգելով 1կմ հատվածը
2. Համայնքի 2017թ և 2021թ-ի . բյուջեներում նախատեսել յուրաքանչյուր տարի 100.0 հազ. դրամ գումար, 100.0հազ.դրամ համայնքի բնակիչներից և 300.0հազ դրամ բարեգործական ներդրումներով՝ վերանորոգելու 2 կմ երկարությամբ ներհամայնքային կենտրոնական փողոցները:

3. Մինչև յուրաքանչյուր տարվա՝ 2017-2021թթ. հուլիսի 1-ը նախապատրաստել 1կմ փողոցների վերանորոգման աշխատանքների նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը և վարձակալել մասնավոր բեռնատար ավտոմեքենաներ՝ շինարարական աշխատանքներն իրականացնելու համար:
4. Մինչև յուրաքանչյուր տարվա՝ 2017-2021թթ նոյեմբերի 1-ը իրականացնել և ավարտել ներհամայնքային փողոցներից 1կմ-ի վերանորոգման և բարեկարգման աշխատանքները:
- 5.

Ծրագրի իրականացման ժամանակացույցը

Հ/հ	Ծրագրի իրականացման քայլերը / գործողությունները	2017-2021թթ., Ամիսներ											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Նախապատրաստել փողոցների վերանորոգման աշխատանքների նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը												
2.	Կնքել պայմանագրեր՝ վարձակալելու մասնավոր բեռնատար ավտոմեքենաներ												
3.	Ներհամայնքային փողոցների 2 կմ-ոց հատվածում իրականացնել հողային, խճապատման և բարեկարգման աշխատանքներ												
4.	Կազմել, քննարկել և ընդունել ներհամայնքային փողոցների վերանորոգման և բարեկարգման աշխատանքների կատարման ավարտական ակտը												

Ծրագրի ակնկալվող արդյունքները

- 2016-2017թթ. ընթացքում համայնքում կվերանորոգվեն և կբարեկարգվեն ներհամայնքային կենտրոնական փողոցների 2 կմ երկարությամբ հատվածներ,
- այդ փողոցներում կվերանան ջրափոսերը, դրանք կդառնան անցանելի ու հարմարավետ ինչպես տրանսպորտային միջոցների, այնպես էլ հետիոտների երթևեկության համար՝ տարվա բոլոր եղանակներին:

Կապը այլ ծրագրերի հետ

Ներհամայնքային փողոցների վերանորոգման և բարեկարգման ծրագիրն անմիջական կապի մեջ է գտնվում այդ փողոցներում արտաքին լուսավորման համակարգի անցկացման ծրագրի հետ: Ներհամայնքային փողոցների միայն բարեկարգումից հետո հնարավոր կլինի իրականացնելու դրանց արտաքին լուսավորման համակարգի անցկացումը:

Ծրագրի բյուջեն

ա/ ծրագրի եկամուտները

Հ/հ	Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրները	Կանխատեսվող ժամանակահատվածը					
		2017	2018	2019	2020	2021	Ընդամենը
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾՐԱԳՐԻ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ		250.0	250.0			500.0
1.	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ		100.0	100.0			200.0
	- Վարչական բյուջե						
	- Ֆոնդային բյուջե		100.0	100.0			200.0

2.	Արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ					
	- Այլ պետությունների համայնքներից					
	- Միջազգային կազմակերպություններից					
3.	Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ					
	- Պետական բյուջեից սուբսիդիաներ					
	- Պետական բյուջեից նպատակային հատկացումներ					
	- ՀՀ այլ համայնքներից պաշտոն. դրամաշնորհներ					
4.	Պետական բյուջեից վարկ					
5.	Առևտրային բանկից վարկ					
6.	Համայնքային արժեթղթերի թողարկումից					
7.	Մասնավոր (բիզնես) հատվածի ներդրումներ		100,0	100		200.0
8.	Բնակչության ներդրումներ		50,0	50,0		100,0
9.	Այլ					

բ/ ծրագրի ծախսերն՝ ըստ ծախսերի գործառական դասակարգման

Հ/հ	Ծրագրի ծախսերը	Կանխատեսվող ժամանակահատվածը					
		2017	2018	2019	2020	2021	Ընդամենը
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾՐԱԳՐԻ ԾԱԽՍԵՐ (Ա+Բ)		250,0	250.0			500.0
Ա.	ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԾԱԽՍԵՐ						
1.	Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ						
2.	Պաշտպանություն						
3.	Հասարակական կարգ, անվտանգություն և դատական գործունեություն						
4.	Տնտեսական հարաբերություններ						
5.	Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն						
6.	Բնակարանային շինարարություն և կոմունալ տնտեսություն						
7.	Առողջապահություն						
8.	Հանգիստ, մշակույթ և կրոն						
9.	Կրթություն						
10.	Սոցիալական պաշտպանություն						
11.	Հիմն. բաժիններին չդասվող պահուստային ֆոնդեր						
Բ.	ՖՈՆԴԱՅԻՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԾԱԽՍԵՐ		250	250			500.0
1.	Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ						
2.	Պաշտպանություն						
3.	Հասարակական կարգ, անվտանգություն և դատական գործունեություն						
4.	Տնտեսական հարաբերություններ		250	250			500.0
5.	Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն						
6.	Բնակարանային շինարարություն և կոմունալ տնտեսություն						
7.	Առողջապահություն						
8.	Հանգիստ, մշակույթ և կրոն						
9.	Կրթություն						
10.	Սոցիալական պաշտպանություն						
11.	Հիմն. բաժիններին չդասվող պահուստային ֆոնդեր						

գ/ ծրագրի ծախսերն՝ ըստ ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման

Հ/հ	Ծրագրի ծախսերը	Կանխատեսվող Ժամանակահատվածը					
		2017	2018	2019	2020	2021	Ընդամենը
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾՐԱԳՐԻ ԾԱԽՍԵՐ (Ա+Բ), այդ թվում՝		250.0	250.0			500.0
Ա.	ԸՆԹԱՑԻԿ ԾԱԽՍԵՐ, այդ թվում՝						
1.1	Աշխատանքի վարձատրություն, որից						
	- Աշխատավարձեր և հավելավճարներ						
1.2	Ծառայությունների և ապրանքների ձեռքբերում, որից						
	- Գործառն. և բանկային ծառայությունների ծախսեր						
	- Էներգետիկ ծառայություններ						
	- Կոմունալ ծառայություններ						
	- Կապի ծառայություններ						
	- Ապահովագրական ծախսեր						
	- Գույքի և սարքավորումների վարձակալություն						
	- Ներքին գործուղումներ						
	- Արտասահմանյան գործուղումների գծով ծախսեր						
	- Այլ տրանսպորտային ծախսեր						
	- Վարչական ծառայություններ						
	- Համակարգչային ծառայություններ						
	- Աշխատակազմի մասնագ. զարգ. ծառայություններ						
	- Տեղեկատվական ծառայություններ						
	- Կառավարչական ծառայություններ						
	- Կենցաղային և հանրային սննդի ծառայություններ						
	- Ներկայացուցչական ծախսեր						
	- Ընդհանուր բնույթի այլ ծառայություններ						
	- Մասնագիտական այլ ծառայություններ						
	- Շենքերի և կառ.-ի ընթացիկ նորոգում և պահպանում						
	- Մեքեն. և սարք.-ի ընթացիկ նորոգում և պահպանում						
	- Գրասենյակային նյութեր և հագուստ						
	- Գյուղատնտեսական ապրանքներ						
	- Վերապատրաստման և ուսուցման նյութեր						
	- Տրանսպորտային նյութեր						
	- Շրջակա միջավայրի պահպ.-ան և զիտական նյութեր						
	- Առողջապահական և լաբորատոր նյութեր						
	- Կենցաղային և հանրային սննդի նյութեր						
	- Հատուկ նպատակային այլ նյութեր						
1.3	Տոկոսավճարներ						
1.4	Սուբսիդիաներ, այդ թվում						
	- Սուբսիդիաներ պետական (համայնքային) կազմ.-ին						
	- Սուբսիդիաներ ոչ պետական (ոչ համայնքային) կազմակերպություններին						
1.5	Դրամաշնորհներ, այդ թվում						
	- Ընթացիկ դրամաշնորհներ						
	- Կապիտալ դրամաշնորհներ						
1.6	Սոցիալական նպաստներ և կենսաթոշակներ						
	- Սոցիալական ապահովության նպաստներ						
	- Սոցիալական օգնության նպաստներ						
	- Կենսաթոշակներ						
1.7	Այլ ծախսեր						
	- Նվիրատվություններ ոչ կառավարական (հասարակական) կազմակերպություններին						

	- Այլ ծախսեր						
	- Պահուստային միջոցներ						
Բ.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԾԱԽՍԵՐ, այդ թվում՝		250.0	250.0			500.0
1.1	Հիմնական միջոցներ, այդ թվում						
	Շենքեր և շինություններ, որից						
	- Շենքեր և շինությունների ձեռքբերում						
	- Շենքեր և շինությունների կառուցում						
	- Շենքեր և շինությունների կապիտալ վերանորոգում						
	Մեքենաներ և սարքավորումներ, որից						
	- Տրանսպորտային սարքավորումներ						
	- Վարչական սարքավորումներ						
	- Այլ մեքենաներ և սարքավորումներ						
	Այլ հիմնական միջոցներ						
1.2	Պաշարներ						
1.3	Բարձրաթեք ակտիվներ						
1.4	Զարտադրված ակտիվներ, այդ թվում		250.0	250.0			500.0
	- հոդ						
	- այլ չարտադրված ակտիվներ		250.0	250.0			500.0

Ծրագիր 11

Տնտեսական հարաբերություններ. քաղաքաշինություն

(Ոլորտի անվանումը)

Հին դպրոցի շենքի վերանորոգում

(Ծրագրի անվանումը)

Հացաշեն համայնքի գյուղապետարան

(Ծրագրի հայտը ներկայացնող կազմակերպությունը, ստորաբաժանումը կամ խումբը)

Ծրագրի ընդհանուր արժեքը՝ 5000.0 հազար դրամ

Ծրագրի տեսակը կամ գնվող ապրանքը

☐ Ծառայությունների մատուցում ☐ Սպասարկում ☐ Ընթացիկ աշխատանքներ
☒ **Վերանորոգում** ☐ Վերականգնում ☐ Ընդլայնում ☒ **Փոխարինում** ☐ Նորը ☐ Այլ

Ծրագրի հիմնավորումը

Համայնքի գյուղապետարանը, գրադարանը և բուժկետը ժամանակավորապես տեղակայված են համայնքի գյուղապետարանի շենքում, որի պայմանները չեն համապատասխանում նշված հիմնարկների գործունեության բնույթին և պահանջներին: Համայնքում չկա նաև մշակույթի տուն, որի պատճառով բնակչության մշակութային կյանքը, կարելի է ասել, սառեցված վիճակում է: Համայնքում անհրաժեշտ է վերանորոգել հին դպրոցի շենքը, որտեղ հնարավոր կլինի տեղափոխել գրադարանը, ինչպես նաև ստեղծել մշակութային տարբեր խմբեր ու խմբակներ, կազմակերպել և անցկացնել հասարակական և մշակութային տարբեր բնույթի հանրային ծառայություններ ու միջոցառումներ:

Ծրագրի նպատակները

Բարձրացնել համայնքի բնակչությանը հանրային ծառայությունների մատուցման մակարդակը, համայնքի բնակիչների մասնակցությունը տեղական ինքնակառավարմանը, աշխուժացնել համայնքի հասարակական և մշակութային կյանքը:

Ծրագրի խնդիրները

1. Ձեռք բերել ՀՀ Արագածոտնի մարզպետարանի համաձայնությունը՝ ծրագիրը ներառելու ՀՀ 2016-2017թթ. բյուջեի նախագծում:
2. Համայնքի կողմից պատվիրել և ստանալ համայնքի հին դպրոցի վերանորոգման նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը:
3. Համայնքի ավագանու կողմից կայացնել որոշում հին դպրոցի վերանորոգման վերաբերյալ
4. Համայնքի կողմից կազմակերպել մրցույթ՝ հին դպրոցի վերանորոգման շինարարական կազմակերպությունն ընտրելու համար:
5. Վերահսկել համայնքի հին դպրոցի վերանորոգման աշխատանքների կատարումը և հանձնումը

Ծրագրի իրականացման ժամանակացույցը

Հ/հ	Ծրագրի իրականացման քայլերը / գործողությունները	2018թ., Ամիսներ											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Ծրագիրը ներկայացնել ՀՀ Արագածոտնի մարզպետարանի քննարկմանը և հավանությանը												
2	Կազմել, քննարկել և հաստատել ծրագրի նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը՝												
3	Ներկայացնել ավագանու քննարկմանը												
4.	կազմակերպել և անցկացնել համայնքային կենտրոնի կառուցման շինարարական կազմակերպության ընտրության մրցույթը												

[illegible]

Ծրագրի ակնկալվող արդյունքները

Կապը այլ ծրագրերի հետ

Ծրագրի բյուջեն

բ/ ծրագրի ծախսերն՝ ըստ ծախսերի գործառական դասակարգման

Հ/հ	Ծրագրի ծախսերը	Կանխատեսվող ժամանակահատվածը					
		2017	2018	2019	2020	2021	Ընդամենը
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾՐԱԳՐԻ ԾԱԽՍԵՐ (Ա+Բ)		2500.0	2500.0			5000.0
Ա.	ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԾԱԽՍԵՐ						
1.	Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ						
2.	Պաշտպանություն						
3.	Հասարակական կարգ, անվտանգություն և դատական գործունեություն						
4.	Տնտեսական հարաբերություններ						
5.	Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն						
6.	Բնակարանային շինարարություն և կոմունալ տնտեսություն						
7.	Առողջապահություն						
8.	Հանգիստ, մշակույթ և կրոն						
9.	Կրթություն						
10.	Սոցիալական պաշտպանություն						
11.	Հիմն. բաժիններին չդասվող պահուստային ֆոնդեր						
Բ.	ՖՈՆԴԱՅԻՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԾԱԽՍԵՐ		2500.0	2500.0			5000.0
1.	Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ						
2.	Պաշտպանություն						
3.	Հասարակական կարգ, անվտանգություն և դատական գործունեություն						
4.	Տնտեսական հարաբերություններ		2500.0	2500.0			5000.0
5.	Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն						
6.	Բնակարանային շինարարություն և կոմունալ տնտեսություն						
7.	Առողջապահություն						
8.	Հանգիստ, մշակույթ և կրոն						
9.	Կրթություն						
10.	Սոցիալական պաշտպանություն						
11.	Հիմն. բաժիններին չդասվող պահուստային ֆոնդեր						

գ/ ծրագրի ծախսերն՝ ըստ ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման

Հ/հ	Ծրագրի ծախսերը	Կանխատեսվող ժամանակահատվածը				
		2015	2016	2017	2018	Ընդամենը
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾՐԱԳՐԻ ԾԱԽՍԵՐ (Ա+Բ), այդ թվում՝		2500.0	2500.0		5000.0
Ա.	ԸՆԹԱՑԻԿ ԾԱԽՍԵՐ, այդ թվում՝					
1.1	Աշխատանքի վարձատրություն, որից					
	- Աշխատավարձեր և հավելավճարներ					
1.2	Ծառայությունների և ապրանքների ձեռքբերում, որից					
	- Գործառն. և բանկային ծառայությունների ծախսեր					
	- Էներգետիկ ծառայություններ					
	- Կոմունալ ծառայություններ					
	- Կապի ծառայություններ					

	- Ապահովագրական ծախսեր				
	- Գույքի և սարքավորումների վարձակալություն				
	- Ներքին գործուղումներ				
	- Արտասահմանյան գործուղումների գծով ծախսեր				
	- Այլ տրանսպորտային ծախսեր				
	- Վարչական ծառայություններ				
	- Համակարգչային ծառայություններ				
	- Աշխատակազմի մասնագ. զարգ. ծառայություններ				
	- Տեղեկատվական ծառայություններ				
	- Կառավարչական ծառայություններ				
	- Կենցաղային և հանրային սննդի ծառայություններ				
	- Ներկայացուցչական ծախսեր				
	- Ընդհանուր բնույթի այլ ծառայություններ				
	- Մասնագիտական այլ ծառայություններ				
	- Շենքերի և կառ.-ի ընթացիկ նորոգում և պահպանում				
	- Մեքեն. և սարք.-ի ընթացիկ նորոգում և պահպանում				
	- Գրասենյակային նյութեր և հագուստ				
	- Գյուղատնտեսական ապրանքներ				
	- Վերապատրաստման և ուսուցման նյութեր				
	- Տրանսպորտային նյութեր				
	- Շրջակա միջավայրի պահպ.-ան և գիտական նյութեր				
	- Առողջապահական և լաբորատոր նյութեր				
	- Կենցաղային և հանրային սննդի նյութեր				
	- Հատուկ նպատակային այլ նյութեր				
1.3	Տոկոսավճարներ				
1.4	Սուբսիդիաներ, այդ թվում				
	- Սուբսիդիաներ պետական (համայնքային) կազմ.-ին				
	- Սուբսիդիաներ ոչ պետական (ոչ համայնքային) կազմակերպություններին				
1.5	Դրամաշնորհներ, այդ թվում				
	- Ընթացիկ դրամաշնորհներ				
	- Կապիտալ դրամաշնորհներ				
1.6	Սոցիալական նպաստներ և կենսաթոշակներ				
	- Սոցիալական ապահովության նպաստներ				
	- Սոցիալական օգնության նպաստներ				
	- Կենսաթոշակներ				
1.7	Այլ ծախսեր				
	- Նվիրատվություններ ոչ կառավարական (հասարակական) կազմակերպություններին				
	- Այլ ծախսեր				
	- Պահուստային միջոցներ				
Բ.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԾԱԽՍԵՐ, այդ թվում`	2500	2500		5000.0
1.1	Հիմնական միջոցներ, այդ թվում	2500	2500		5000.0
	Շենքեր և շինություններ, որից	2500	2500		5000.0
	- Շենքեր և շինությունների ձեռքբերում				
	- Շենքեր և շինությունների կառուցում				
	- Շենքեր և շինությունների կապիտալ վերանորոգում	2500	2500		5000.0
	Մեքենաներ և սարքավորումներ, որից				
	- Տրանսպորտային սարքավորումներ				
	- Վարչական սարքավորումներ				
	- Այլ մեքենաներ և սարքավորումներ				
	Այլ հիմնական միջոցներ				

1.2	Պաշարներ					
1.3	Բարձրարժեք ակտիվներ					
1.4	Հարտադրված ակտիվներ, այդ թվում					
	- հող					
	- այլ չարտադրված ակտիվներ					

Ծրագիր 10

Տնտեսական հարաբերություններ. Ճանապարհային տնտեսություն

(Ոլորտի անվանումը)

Ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների արտաքին լուսավորության համակարգի անցկացում

(Ծրագրի անվանումը)

Հացաշեն համայնքի գյուղապետարան

(Ծրագրի հայտը ներկայացնող կազմակերպությունը, ստորաբաժանումը կամ խումբը)

Ծրագրի ընդհանուր արժեքը՝ 3,500.0 հազար դրամ

Ծրագրի տեսակը կամ գնվող ապրանքը

☐ Ծառայությունների մատուցում ☐ Սպասարկում ☐ Ընթացիկ աշխատանքներ
☐ Վերանորոգում ☐ Վերականգնում ☐ Ընդլայնում ☒ **Փոխարինում** ☐ Նորը ☐ Այլ

Ծրագրի հիմնավորումը

Ներհամայնքային փողոցները և ճանապարհները հագեցած չեն արտաքին լուսավորության համակարգով, որը վտանգավորություն, անհարմարություններ ու դժվարություններ է առաջացնում հետիոտների և տրանսպորտային միջոցների համար: 2016թ. ընթացքում ներհամայնքային կենտրոնական փողոցի վերանորոգումից և բարեկարգումից հետո անհրաժեշտ է ներհամայնքային կենտրոնական փողոցը վերազինել արտաքին լուսավորության համակարգով:

Ծրագրի նպատակները

Բարձրացնել ներհամայնքային կենտրոնական փողոցով երթևեկության անվտանգության մակարդակը՝ դարձնելով այդ փողոցը լուսավոր, գեղեցիկ ու հարմարավետ համայնքի բնակիչների, հյուրերի և տրանսպորտային միջոցների համար:

Ծրագրի խնդիրները

1. Մինչև 2016թ. մայիսի 1-ը պատվիրել և պատրաստել ներհամայնքային կենտրոնական 1-ին փողոցում միակողմանի արտաքին լուսավորության համակարգի անցկացման աշխատանքների նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը՝ նախատեսելով 325 մետաղյա հենասյուներ՝ 4.5 մ բարձրությամբ, 70 մմ տրամագծով, իրարից 40 մ հեռավորությամբ, յուրաքանչյուր հենասյան վրա՝ 1 լուսային սարքավորում, և էլեկտրահաղորդալարեր՝ 10 մմ հաստությամբ, 1 կմ երկարությամբ:
2. Համագործակցել և կնքել պայմանագիր <Հայաստանի էլեկտրացանցեր> ՓԲԸ <Մուսալեռ> մասնաձյուղի հետ՝ տրամադրելու փողոցների արտաքին լուսավորության համակարգի անցկացման աշխատանքներն իրականացնող մասնագիտական խումբ:
3. Ձեռք բերել արտաքին լուսավորության համակարգի հենասյուները, լուսային սարքավորումները և էլեկտրահաղորդալարերը:

4. Իրականացնել ներհամայնքային կենտրոնական 1-ին փողոցի արտաքին լուսավորության համակարգի անցկացման աշխատանքները և մինչև 2016թ. հոկտեմբերի 1-ն այն հանձնել շահագործման:

Ծրագրի իրականացման ժամանակացույցը

Հ/հ	Ծրագրի իրականացման քայլերը / գործողությունները	2019-20թթ., Ամիսներ											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Պատվիրել և պատրաստել ներհամայնքային 1-ին փողոցի արտաքին լուսավորության համակարգի անցկացման աշխատանքների նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը												
2.	Կնքել պայմանագիր <Հայաստանի էլեկտրացանցեր> ՓԲԸ <Հյուսիսային> մասնաճյուղի հետ՝ տրամադրելու համակարգի անցկացման աշխատանքներն իրականացնող մասնագիտական խումբ												
3.	Ձեռք բերել արտաքին լուսավորության համակարգի հենասյուները, լուսային սարքավորումները և էլեկտրահաղորդալարերը												
4.	Իրականացնել ներհամայնքային կենտրոնական 1-ին փողոցի արտաքին լուսավորության համակարգի անցկացման աշխատանքները և այն հանձնել շահագործման												

Ծրագրի ակնկալվող արդյունքները

- 2016թ. ընթացքում ներհամայնքային կենտրոնական 1-ին փողոցում կանցկացվի արտաքին լուսավորության համակարգ՝ 1 կմ երկարությամբ,
- այդ փողոցը կդառնա լուսավոր, անվտանգ ու գեղեցիկ ինչպես համայնքի բնակիչների ու տրանսպորտային միջոցների, այնպես էլ համայնքում հյուրընկալված զբոսաշրջիկների համար,
- ձեռք կբերվի համապատասխան փորձ, որի հիման վրա հետագա տարիներին կնախատեսվեն և կիրականացվեն ներհամայնքային մնացած փողոցների արտաքին լուսավորության համակարգերի անցկացման աշխատանքները:

Կապը այլ ծրագրերի հետ

Ներհամայնքային փողոցների արտաքին լուսավորության համակարգի անցկացման ծրագրի իրականացումն անմիջական կապի մեջ է գտնվում այդ փողոցների վերանորոգման և բարեկարգման ծրագրերի իրականացման հետ: Ներհամայնքային փողոցների միայն պատշաճ մակարդակով

բարեկարգումից հետո իմաստ կունենա դրանց արտաքին լուսավորության համակարգերի անցկացումը, հակառակ դեպքում ներհամայնքային փողոցները չեն ստանա ամբողջական գեղեցիկ ու զրավիչ տեսք:

Ծրագրի բյուջեն

ա/ ծրագրի եկամուտները

Հ/հ	Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրները	Կանխատեսվող ժամանակահատվածը					
		2017	2018	2019	2020	2021	Ընդամենը
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾՐԱԳՐԻ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ			2000.0	1500.0		3500.0
1.	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ			2000.0	1500.0		3500.0
	- Վարչական բյուջե						
	- Ֆոնդային բյուջե			2000.0	1500.0		3500.0
2.	Արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
	- Այլ պետությունների համայնքներից						
	- Միջազգային կազմակերպություններից						
3.	Ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ						
	- Պետական բյուջեից սուբսիդիաներ						
	- Պետական բյուջեից նպատակային հատկացումներ						
	- ՀՀ այլ համայնքներից պաշտոն. դրամաշնորհներ						
4.	Պետական բյուջեից վարկ						
5.	Առևտրային բանկից վարկ						
6.	Համայնքային արժեթղթերի թողարկումից						
7.	Մասնավոր (բիզնես) հատվածի ներդրումներ						
8.	Բնակչության ներդրումներ						
9.	Այլ						

բ/ ծրագրի ծախսերն՝ ըստ ծախսերի գործառական դասակարգման

Հ/հ	Ծրագրի ծախսերը	Կանխատեսվող ժամանակահատվածը					
		2017	2018	2019	2020	2021	Ընդամենը
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾՐԱԳՐԻ ԾԱԽՍԵՐ (Ա+Բ)			2000.0	1500.0		3500.0
Ա.	ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԾԱԽՍԵՐ						
1.	Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ						
2.	Պաշտպանություն						
3.	Հասարակական կարգ, անվտանգություն և դատական գործունեություն						
4.	Տնտեսական հարաբերություններ						
5.	Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն						
6.	Բնակարանային շինարարություն և կոմունալ տնտեսություն						
7.	Առողջապահություն						
8.	Հանգիստ, մշակույթ և կրոն						
9.	Կրթություն						
10.	Սոցիալական պաշտպանություն						

11.	Հիմն. բաժիններին չդասվող պահուստային ֆոնդեր						
Բ.	ՖՈՆԴԱՅԻՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԾԱԽՍԵՐ			2000.0	1500.0		3500.0
1.	Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ						
2.	Պաշտպանություն						
3.	Հասարակական կարգ, անվտանգություն և դատական գործունեություն						
4.	Տնտեսական հարաբերություններ			2000.0	1500.0		3500.0
5.	Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն						
6.	Բնակարանային շինարարություն և կոմունալ տնտեսություն						
7.	Առողջապահություն						
8.	Հանգիստ, մշակույթ և կրոն						
9.	Կրթություն						
10.	Սոցիալական պաշտպանություն						
11.	Հիմն. բաժիններին չդասվող պահուստային ֆոնդեր						

գ/ ծրագրի ծախսերն՝ ըստ ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման

Հ/հ	Ծրագրի ծախսերը	Կանխատեսվող Ժամանակահատվածը					
		2017	2018	2019	2020	2021	Ընդամենը
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԾՐԱԳՐԻ ԾԱԽՍԵՐ (Ա+Բ), այդ թվում՝			2000.0	1500.0		3500.0
Ա.	ԸՆԹԱՑԻԿ ԾԱԽՍԵՐ, այդ թվում՝			800.0			800.0
1.1	Աշխատանքի վարձատրություն, որից						
	<i>- Աշխատավարձեր և հավելավճարներ</i>						
1.2	Ծառայությունների և ապրանքների ձեռքբերում, որից						
	<i>- Գործառն. և բանկային ծառայությունների ծախսեր</i>						
	<i>- Էներգետիկ ծառայություններ</i>						
	<i>- Կոմունալ ծառայություններ</i>						
	<i>- Կապի ծառայություններ</i>						
	<i>- Ապահովագրական ծախսեր</i>						
	<i>- Գույքի և սարքավորումների վարձակալություն</i>						
	<i>- Ներքին գործուղումներ</i>						
	<i>- Արտասահմանյան գործուղումների գծով ծախսեր</i>						
	<i>- Այլ տրանսպորտային ծախսեր</i>						
	<i>- Վարչական ծառայություններ</i>						
	<i>- Համակարգչային ծառայություններ</i>						
	<i>- Աշխատակազմի մասնագ. զարգ. ծառայություններ</i>						
	<i>- Տեղեկատվական ծառայություններ</i>						
	<i>- Կառավարչական ծառայություններ</i>						
	<i>- Կենցաղային և հանրային սննդի ծառայություններ</i>						
	<i>- Ներկայացուցչական ծախսեր</i>						
	<i>- Ընդհանուր բնույթի այլ ծառայություններ</i>						
	<i>- Մասնագիտական այլ ծառայություններ</i>						
	<i>- Շենքերի և կառ.-ի ընթացիկ նորոգում և պահպանում</i>						
	<i>- Մեքեն. և սարք.-ի ընթացիկ նորոգում և պահպանում</i>						
	<i>- Գրասենյակային նյութեր և հագուստ</i>						
	<i>- Գյուղատնտեսական ապրանքներ</i>						
	<i>- Վերապատրաստման և ուսուցման նյութեր</i>						
	<i>- Տրանսպորտային նյութեր</i>						
	<i>- Շրջակա միջավայրի պահպ.-ան և գիտական նյութեր</i>						

	- Առողջապահական և լաբորատոր նյութեր					
	- Կենցաղային և հանրային սննդի նյութեր					
	- Հատուկ նպատակային այլ նյութեր					
1.3	Տոկոսավճարներ					
1.4	Սուբսիդիաներ, այդ թվում		800.0			800.0
	- Սուբսիդիաներ պետական (համայնքային) կազմ.-ին					
	- Սուբսիդիաներ ոչ պետական (ոչ համայնքային) կազմակերպություններին		800.0			800.0
1.5	Դրամաշնորհներ, այդ թվում					
	- Ընթացիկ դրամաշնորհներ					
	- Կապիտալ դրամաշնորհներ					
1.6	Սոցիալական նպաստներ և կենսաթոշակներ					
	- Սոցիալական ապահովության նպաստներ					
	- Սոցիալական օգնության նպաստներ					
	- Կենսաթոշակներ					
1.7	Այլ ծախսեր					
	- Նվիրատվություններ ոչ կառավարական (հասարակական) կազմակերպություններին					
	- Այլ ծախսեր					
	- Պահուստային միջոցներ					
Բ.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԾԱՆՍԵՐ, այդ թվում`		1200	1500.0		2700.0
1.1	Հիմնական միջոցներ, այդ թվում		1200.0	1500.0		2700.0
	Շենքեր և շինություններ, որից					
	- Շենքեր և շինությունների ձեռքբերում					
	- Շենքեր և շինությունների կառուցում					
	- Շենքեր և շինությունների կապիտալ վերանորոգում					
	Մեքենաներ և սարքավորումներ, որից					
	- Տրանսպորտային սարքավորումներ					
	- Վարչական սարքավորումներ					
	- Այլ մեքենաներ և սարքավորումներ					
	Այլ հիմնական միջոցներ		1200.0	1500.0		2700.0
1.2	Պաշարներ					
1.3	Բարձրարժեք ակտիվներ					
1.4	Չարտադրված ակտիվներ, այդ թվում					
	- հող					
	- այլ չարտադրված ակտիվներ					

Ամփոփելով ՀԶԲԾ-ում ներառված համայնքի առաջնահերթ և ֆինանսապես ապահովված ոլորտային ծրագրերը, դրանց ամփոփագիրը բերված է **աղյուսակ 5**-ում, որտեղ թվարկված են 2015-18թթ. ընթացքում իրականացման ենթակա բոլոր ոլորտային ծրագրերի անվանումները, քանակական ծավալները, արժեքները, կատարման տարիները և ֆինանսավորման աղբյուրները՝ ըստ ծրագրերի որոշված առաջնահերթությունների:

Նշենք նաև, որ համայնքի առաջնահերթ համարվող առաջին 5 ծրագրերը 4 տարիների ընթացքում կրկնվող են, մշտապես իրականացվող, այդ պատճառով դրանց արժեքները հաշվարկվել են տարեկան մոտ 5% գնաճի կանխատեսմամբ և հաշվի առնմամբ, իսկ մնացած 8 ծրագրերը մեկ կամ մի քանի տարիների ընթացքում միանվագ իրականացվող ոլորտային ծրագրեր են, այդ պատճառով ակնկալվող գնաճը ներառվել է այդ ծրագրերի հաշվարկված արժեքների բացարձակ գումարների մեջ:

Աղյուսակ 6. Համայնքի 2017-21թթ. ոլորտային ծրագրերի ամփոփագիր

Հ/հ	Ծրագրի անվանումը	Չափի միավորը	Ծրագրի քանակական ծավալը	Ծրագրի արժեքը (հազ. դրամ)	Ծրագրի կատարումն ըստ տարիների				2021	Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրները		
					2017	2018	2019	2020		Համայնքի բյուջե	Դոնոր կազմ.-եր	Պետբյուջե, այլ
1.	Համայնքի աշխատակազմի պահպանում	աշխատող	7	27860.0	5915	6615.0	7315.0	8015.0		27860.0		
2.	Հուշարձանի և հարակից տարածքի կառուցապատում կանաչապատում	Քառ.մ	6000	2800.0	2000.0	800.0				2800.0		
3.	Զրամբարից գյուղ ոռոգման ջրագծի կառուցում 1500մ+ներքին ցանց	մ	1.5	2700	500.0	2200.0				1300	1400.0	
4.	Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումներ	միջոցառ.	1	300	60.0	60.0	60.0	60.0	60.0	300.0		
5.	Խմելաջրի կարգավորիչ ջրամբարի կառուցում	քառ.մ		14000	14000.0							14000.0
6.	Համայնքի տրանսպորտային միջոցի և համակարգչային սարքավորումների ձեռքբերում	տրանսպ. միջոց, կոմպլեկտ	1, 2	1500.0	200.0		.	300.0	1000.0	1500.0		
7.	Ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների նորոգում և բարեկարգում	կմ	2	500.0	250.0	250.0				200.0	300.0	
8.	Դաշտամիջյան ճանապարհների վերանորոգում	կմ	2.5	500.0		250.0	250.0			300.0	200.0	
9.	Ներհամայնքային ճանապարհների և փողոցների արտաքին լուսավորության համակարգի անցկացում	կմ	1.4	3500.0			2000.0	1500.0		500.0	3000.0	
10.	Գյուղապետարանի շենքի վերանորոգում	քառ. մ	550	800.0	200.0	300.0			300.0	500.0	300.0	
11	Հին դպրոցի շենքի վերանորոգում	քառ. մ	700.0	5000.0		2500.0	2500.0				4000.0	1000.0
	Ընդամենը			59460.0	23125.0	12975.0	12425.0	10875.0	1360.0	35260.0	9200.0	15000.0

Աղյուսակ 6-ում կատարված հաշվարկներից երևում է, որ 2017-21թթ. ընթացքում համայնքում ծրագրվում է իրականացնել 59460.0 հազ. դրամ ընդհանուր արժողությամբ ծրագրեր, որոնց ընդհանուր մուտքերից 15000.0 հազ. դրամը կազմելու են ՀՀ պետական բյուջեից և այլ (մասնավոր, հիմնադրամներ) աղբյուրներից ստացվող ֆինանսական միջոցները, 9200.0 հազ. դրամը՝ <Վորլդ Վիժն> և այլ դոնոր կազմակերպության ներդրումները, և 35260.0 հազ. դրամը՝ համայնքի 2017-21թթ. տարեկան բյուջեների միջոցները: Համեմատելով աղյուսակ 6-ում բերված՝ համայնքի տարեկան բյուջեներից պահանջվող միջոցների ծավալները աղյուսակ 2-ում կատարված՝ համայնքի տարեկան բյուջեների մուտքերի կանխատեսումների հետ, տեսնում ենք, որ դրանք գրեթե ամբողջությամբ համապատասխանում են միմյանց, հետևաբար համայնքի 2017-21թթ. ՀՀԶԾ-ում ներառված ընդհանուր և ոլորտային ծրագրերը համարվում են իրատեսական և ֆինանսապես ապահովված:

Համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման կամ դրանց փոփոխման (լրացման) մասին դրույթներ

Քանի որ համայնքը չունի իր տարածական զարգացումը սահմանող՝ քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթեր (գլխավոր հատակագիծ, գոտիավորման նախագիծ, ընթացիկ քաղաքաշինական քարտեզ, քաղաքաշինական կադաստր, քաղաքաշինական կանոնադրություն և այլն), իսկ այդ փաստաթղթերի նախագծման (մշակման) պատվիրատուն, համաձայն <Քաղաքաշինության մասին> ՀՀ օրենքի, համայնքն է, քառամյա ժամանակահատվածում նախատեսվում է համագործակցություն ծավալել Հայաստանում գործող նախագծային ինստիտուտների հետ՝ կազմելու համայնքի (բնակավայրի) գլխավոր հատակագծի մշակման աշխատանքների նախահաշիվը: Համայնքի գլխավոր հատակագծի մշակման նախահաշիվային արժեքը հաշվարկելուց հետո միջոցներ կձեռնարկվեն՝ հայթայթելու պահանջվող գումարը ֆինանսավորման արտաքին աղբյուրներից (պետություն, միջազգային և տեղական դոնոր կազմակերպություններ, մասնավոր ներդրողներ), քանի որ համայնքի բյուջետային միջոցների ներկայիս սուղ վիճակն առայժմ թույլ չի տալիս կատարել նմանատիպ ծախսերը համայնքի բյուջեից:

Համայնքի համար անչափ կարևոր այս հարցի լուծման այլընտրանքային տարբերակ է դիտարկվում մոտ ապագայում Հայաստանում ծրագրվող վարչատարածքային բարեփոխումների շրջանակներում խոշորացվող համայնքների կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի նախագծումը, քննարկումը, հաստատումը և կիրառումը՝ խոշորացվող համայնքի բյուջեի միջոցների հաշվին:

Շրջակա միջավայրի պահպանմանն ուղղված նախատեսվող միջոցառումներ

2017-21թթ. ընթացքում համայնքի սեփականություն համարվող հողերի, ինչպես նաև բնության և շրջակա միջավայրի պահպանության ոլորտում նախատեսվում է կազմակերպել և իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- լայն բացատրական աշխատանք կատարել բնակչության հետ՝ կենցաղային աղբը չթափելու դրա համար չնախատեսված վայրերում, գերծ մնալու բնության և շրջակա միջավայրի աղտոտումից ու վնասումից,
- տարածաշրջանի այլ համայնքների հետ ծավալել միջհամայնքային համագործակցություն՝ լուծելու ընդհանուր աղբավայրի, աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների կազմակերպման և մատուցման հարցերը,
- սահմանել վերահսկողություն համայնքին տնտեսական ջրի մատակարարման ջրային ավազանում՝ արգելելու անասունների մուտքն ավազան, կանխարգելելու բնության և շրջակա միջավայրի աղտոտումը և վնասումը, ինչպես նաև սուր վարակիչ հիվանդությունների առաջացման և տարածման վտանգը համայնքում,
- յուրաքանչյուր տարի գարնանը համայնքում կազմակերպել 2-3 շաբաթօրյակներ՝ իրականացնելու բնության և շրջակա միջավայրի մաքրության, ծառատնկման և ծաղկեցման աշխատանքներ, ներգրավելով նաև երիտասարդներին և դպրոցականներին:

Համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված միջոցառումներ

Չնայած ՀՀ օրենսդրությամբ ՏԻՄ-երն այս ոլորտում պարտադիր լիազորություններ համարյա թե չունեն, այնուամենայնիվ, համայնքի ՏԻՄ-երը շահագրգռված են համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմամբ և պատրաստակամ են ըստ ամենայնի օժանդակել այս ոլորտում ցանկացած նոր նախաձեռնության, քանի որ այն մեծապես կնպաստի համայնքում նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը, բնակչության եկամուտների ավելացմանը և վճարունակության բարձրացմանը, համայնքի բյուջետային սեփական միջոցների հավաքագրման մակարդակի բարձրացմանը և ծավալի մեծացմանը, և, այս ամենի արդյունքում՝ համայնքի ընդհանուր զարգացմանը:

Համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանն ուղղված՝ 2017-21թթ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- ըստ ամենայնի աջակցել համայնքում գործող արտադրական ձեռնարկություններին
- համայնքում խթանել անասնապահական, թռչնաբուծական և մեղվաբուծական մթերքների (մասնավորապես՝ կաթի, մսի, ձվի, մեղրի) արտադրության, հանձնման և վերամշակման արտադրամասերի ստեղծումը, գործարկումը և զարգացումը,
- համայնքում խթանել առևտրի և ծառայությունների փոքր ու միջին նոր կետերի բացումը, բնակչությանը և հյուրերին պատշաճ մակարդակով սպասարկումը՝ պաշտպանելով դրանց սեփականատերերի իրավունքները և շահերը,
- աստիճանաբար նորոգել և բարեկարգել ներհամայնքային ճանապարհները և փողոցները, անցկացնել արտաքին լուսավորության համակարգեր, տեղադրել ճանապարհային նշաններ՝ նպաստելու համայնքում գործարար միջավայրի բարելավմանը և բիզնեսի զարգացմանը,
- համայնքային նոր կենտրոնում տարեկան 2 անգամ կազմակերպել համայնքի գործարարների հանդիպումներ, կլոր-սեղան քննարկումներ, ցուցահանդես-վաճառքներ, փորձի փոխանակման և այլ միջոցառումներ:

Աղետների ռիսկի կառավարման հիմնական մոտեցումներ

Համայնքում աղետների ռիսկերի կառավարմանն ուղղված՝ 2017-21թթ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

- համայնքի բնակչության իմացության, հմտությունների, գիտելիքների մակարդակի ուսումնասիրում և համայնքում առկա ռեսուրսների բացահայտում, որոնք հնարավոր է ուղղել աղետների ռիսկի նվազեցմանը նպաստող համայնքահեն միջոցառումների պլանավորմանն ու իրականացմանը,
- համայնքի խոցելիության և կարողությունների գնահատում, ներառյալ այդ գործընթացի կազմակերպման և իրականացման խմբի ձևավորումը, նախապատրաստական աշխատանքները, տվյալների հավաքագրումը և հետազոտումը՝ համապատասխան գործիքների և մեթոդների ընտրությամբ, վերլուծական աշխատանքների իրագործումը՝ յուրաքանչյուր փուլում ձեռնարկվող քայլերի և ակնկալվող արդյունքների ամրագրմամբ և ձևակերպմամբ,
- համայնքում աղետների ռիսկի կառավարման գործողությունների և միջոցառումների պլանի կազմում և իրականացում,
- համայնքում աղետների ռիսկի կառավարման կանխարգելիչ միջոցառումների կազմակերպում և իրականացում:

Համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ

Համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված՝ 2017-21թթ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ աշխատանքները և միջոցառումները՝

- համայնքի սեփականություն համարվող կոմունալ ենթակառուցվածքների պահպանում, շահագործում, ըստ հնարավորությունների՝ նորոգում և զարգացում,
- համայնքի կոմունալ տնտեսության աշխատանքի կազմակերպում,
- վերահսկողություն համայնքի բնակչությանը պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, մասնավոր կազմակերպությունների կողմից մատուցվող կոմունալ ծառայությունների (ջրամատակարարում և ջրահեռացում, գազամատակարարում, էլեկտրամատակարարում, աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, բնակավայրի բարեկարգում և կանաչապատում, գերեզմանատների գործունեության կազմակերպում և դրանց պահպանում և այլն) շրջանակի աստիճանական ընդլայնման և որակի անշեղ բարձրացման նկատմամբ,
- համայնքի հանգստի վայրերի, խաղահրապարակների, կանաչ տարածքների խնամքի և պահպանության կազմակերպում:

ԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ

Համաձայն տեղական ինքնակառավարման բնագավառի ՀՀ օրենսդրության, ՀՀԶԾ-ն հանդիսանում է համայնքի գալիք չորս տարիների բյուջեների ձևավորման ծրագրային հիմքը: ՀՀԶԾ-ում 2017-21թթ. համար նախատեսված ոլորտային ծրագրերը, ծառայությունները և միջոցառումները հիմք կհանդիսանան համայնքի այդ տարիների բյուջեների կազմման, ընդունման և իրականացման համար: Գործնականում, ՀՀԶԾ -ի իրականացումը կհանգի հիմնականում (չհաշված ֆինանսավորման այլ աղբյուրների հաշվին նախատեսված ծրագրերը, ծառայությունները և միջոցառումները) համայնքի գալիք չորս տարիների բյուջեների մշակմանը և կատարմանը: Հետևաբար, համայնքի 2015-18թթ. ՀՀԶԾ -ն ամբողջական ծավալով իրականացնելու հարցը մեծապես կախված կլինի համայնքի առաջիկա չորս տարիների բյուջեներում նախատեսվող մուտքերի (հատկապես՝ սեփական եկամուտների) փաստացի կատարման մակարդակից և դրանց խնայողաբար ու արդյունավետ ծախսումից:

ՀՀԶԾ -ի իրականացումը շատ բանով պայմանավորված կլինի նաև այն բանից, թե համայնքի ՏԻՄ-երին ինչքանով կհաջողվի նպատակային և արդյունավետ համագործակցություն ծավալել ՀՀ պետական կառավարման համապատասխան մարմինների (հատկապես՝ ՀՀ Արագածոտնի մարզպետարանի), ՀՀ-ում (մասնավորապես՝ ՀՀ Արագածոտնի մարզում) գործող միջազգային և տեղական դոնոր, մասնավոր և քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների, անհատ գործարարների հետ՝ համայնքային տնտեսությունում ապահովելու ՀՀԶԾ -ով պլանավորված ներդրումները և միջոցները:

ՀՀԶԾ -ում կամ տվյալ տարվա բյուջեում ներառված ծրագրերը կամ ծառայությունները պատշաճ մակարդակով իրականացնելու համար, նախատեսվում է, որ յուրաքանչյուր ծրագրի կամ ծառայության համար կսահմանվեն և կգնահատվեն դրանով նախատեսված աշխատանքների կատարման որոշակի ցուցանիշներ, որոնց միջոցով էլ կգնահատվի տարեկան առաջընթացը ՀՀԶԾ -ով սահմանված՝ համայնքի միջնաժամկետ նպատակներին հասնելու գործում:

ՀՀԶԾ -ի կառավարման հանձնաժողովը տարին երկու անգամ կիրականացնի ՀԶԲԾ-ի տվյալ տարվա համայնքային ծրագրերի և ծառայությունների ներքին մշտադիտարկում (մոնիթորինգ), որի արդյունքները կներկայացվեն համայնքի ղեկավարին, վերջինիս կողմից էլ՝ համայնքի ավագանուն՝ ի գիտություն:

ՀՀԶԾ -ի իրականացման հսկողությունը և ներքին վերահսկողությունը կիրականացնեն համապատասխանաբար համայնքի ղեկավարը և համայնքի ավագանին:

ՀՀԶԾ -ի ներքին վերահսկողության արդյունքները կներկայացվեն համայնքի ավագանուն՝ ի գիտություն:

ՀՀԶԾ -ի իրականացման յուրաքանչյուր տարվա և քառամյա ժամկետի ավարտին ՀՀԶԾ կառավարման հանձնաժողովի կողմից կկատարվի դրա տարեկան կամ քառամյա գնահատում՝ ՀՀԶԾ -ում ներառված ծրագրերի, ծառայությունների և աշխատանքների կատարման ցուցանիշների սահմանման և գնահատման միջոցով:

ՀՀԶԾ -ի տարեկան կամ քառամյա գնահատման արդյունքների հիման վրա ՀՀԶԾ կառավարման հանձնաժողովը կկազմի ՀՀԶԾ -ի իրականացման տարեկան կամ քառամյա հաշվետվությունը և կներկայացնի համայնքի ղեկավարին: Այդ հաշվետվության նպատակը կլինի՝ վեր հանել համայնքի առանցքային սոցիալ-տնտեսական զարգացումները մեկ կամ չորս տարվա ընթացքում, բացահայտել բացթողումները, թերությունները և շեղումները հաստատված ՀՀԶԾ -ից:

Համայնքի ղեկավարը, մինչև ՀՀԶԾ -ի իրականացման տարեկան կամ քառամյա հաշվետվությունը համայնքի ավագանուն ներկայացնելը, կկազմակերպի և կանցկացնի դրա աշխատանքային և հանրային բաց քննարկումներ 15-օրյա ժամկետում՝ այդ մասին իրազեկելով համայնքի բնակչությանը, համայնքում գործող պետական, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածների կազմակերպություններին, շահագրգիռ այլ անձանց: Համայնքի ղեկավարը ՀՀԶԾ -ի իրականացման տարեկան կամ քառամյա հաշվետվությունը, դրա հանրային քննարկումների ժամանակ համայնքի հանրությունից ստացված և ընդունված դիտողությունների ու առաջարկությունների վերաբերյալ տեղեկանքը և կից այլ փաստաթղթերը, օրենքով սահմանված կարգով, կներկայացնի համայնքի ավագանու քննարկմանը:

Համայնքի ավագանին ՀՀԶԾ -ի իրականացման տարեկան կամ քառամյա հաշվետվությունը կքննարկի օրենքով և ավագանու կանոնակարգով սահմանված կարգով և կկայացնի համապատասխան որոշում:

Հիմնվելով ՀՀԶԾ -ի իրականացման տարեկան հաշվետվության վերաբերյալ համայնքի ավագանու կայացրած որոշման վրա, համայնքի ղեկավարը ՀՀԶԾ -ում փոփոխություններ ու լրացումներ կատարելու վերաբերյալ իր և/կամ համայնքի ավագանու անդամներից ստացված բոլոր առաջարկությունները, օրենքով սահմանված կարգով, ներկայացնի համայնքի ավագանու քննարկմանը և հաստատմանը: